

42. Puoluekokous

42. Partikongressen
27.-29.5. Joensuu Areena

Kooste puoluekokouspäätöksistä

Päätökset aloitteista ja julkilausumista

27.-29.5.2010

Sisällysluettelo

Sisäpoliittinen julkilausuma	3
Eurooppa tarvitsee työtä - Eurooppa-poliittinen julkilausuma	6
Turvallisempi yhteistyön maailma - kansainvälispoliittinen julkilausuma.....	9
Päätökset talous-, työllisyys-, elinkeino-, vero- ja työelämä-poliittisista aloitteista 1-58	13
Päätökset sosiaali-, sosiaalipalvelu- ja terveystaloudellisia aloitteista 59-143	19
Päätökset ympäristö-, energia- ja liikenne-, asunto- ja maapolitiittisista aloitteista 144-172	28
Päätökset koulutus-, kulttuuri- ja viestintäpolitiittisista aloitteista 173-209.....	31
Päätökset kansainvälisistä aloitteista 210-220.....	35
Päätökset laki-, hallinto-, kunta-, kaupunki- ja aluepolitiittisista aloitteista 221-272	37
Päätökset järjestötoiminta-, järjestötalous-, sääntö- ja ohjelma-aloitteista 273-345	42

SISÄPOLIITTINEN JULKILAUSUMA 29.5.2010

KOHTI UUTTA KASVUPOLITIIKKAA

Sosialidemokraatit haluavat rakentaa sellaista tulevaisuuden Suomea, joka perustuu luottamukseen ja luovuuteen. Haluamme vakaata ja turvallista edistystä. Seuraavat vuodet eivät kuitenkaan tule olemaan maallemme helppoja. Me ymmärrämme Suomen taloudellisen tilanteen vakavuuden. Suomi on nostettava jaloilleen. Saimme maamme uudelleen kasvun tielle edellisen porvarihallituksen jäljiltä ja sen me teemme vastuullisesti ja kansalaisia oikeudenmukaisesti kohdellen nytkin. Vaihtoehtomme perustuu talouskasvun tukemiselle, työllisyyden nostamiselle ja vahvalle sosiaaliselle oikeudenmukaisuudelle.

Suomi tarvitsee uutta teollisuuspolitiikkaa olemassa olevien työpaikkojen säilyttämiseksi ja uusien luomiseksi. Meidän on pidettävä huolta pitkäjänteisestä energiapolitiikasta, joka on myös kustannustehokasta. Tutkimus- ja kehitysrahoituksen tasoa on nostettava. Kansalaisten osuuspohjaa on vahvistettava. Perinteistä teollisuuttamme on uudistettava niin, että se tuottaa tulevaisuudessa yhä enemmän teollisia palveluita ja reagoi tarpeeseen ympäristöystävällisemmän teknologian kysynnän kasvusta.

Sosialidemokraattien tavoitteena on nostaa työllisyysaste 75 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä. Tähän tavoitteeseen pääseminen vaatii kahden hallituskauden johdonmukaista talous- ja työllisyyspolitiikkaa. Työllisyysastetta on nostettava kaikissa ikäryhmissä, ei vain iäkkäiden kansalaisten parissa.

Työkyvyttömyyden syihin on puututtava päättäväisesti. Osatyökykyisten palveluita ja mahdollisuuksia heille sopiviin töihin on parannettava. Työelämän on muututtava nykyistä inhimillisemmäksi. Erityisesti nuorille työttömille ja työttömyysuhan alaisille on lisättävä aktiivisen työllisyyspolitiikan toimenpiteitä. Jokaiselle nuorelle on tarjottava työ-, koulutus- tai harjoittelupaikka kolmen kuukauden sisällä työttömyyden alkamisesta. Nuoreen otetaan yhteyttä ja tehdään tilannekartoitus kuukauden sisällä. Vain näin pystytään estämään nuorten syrjäytyminen työmarkkinoilta.

Sosialidemokraatit edellyttävät, että julkisen talouden tasapainon saavuttamiseksi laaditaan kaksi vaalikautta kattava kansallinen ohjelma, jossa julkiselle taloudelle turvataan riittävä rahoitus, mahdolliset säästöt toteutetaan aikanaan sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla ja jossa työttömyyden torjuminen nostetaan politiikan ykkösasiaksi. Samalla on pikaisesti haettava keinoja uudelle kasvupolitiikalle, jotta Suomi voi menestyä tulevaisuudessa.

Suurituloisten veronalennuksia ei voida enää jatkaa. Yhteiskunnan voimavarat on käytettävä työllisyyttä tukeviin hankkeisiin. Veronalennukset eivät tuo tässä tilanteessa suomalaisille lisää työtä ja hyvinvointia. Päinvastoin verotusta pitää korjata oikeudenmukaisemmaksi. Pääomatu-lonsaajien tulee osallistua nykyistä enemmän yhteisen potin kasaamiseen. Pienituloisten tulonmuodostusta ja työllistymismahdollisuuksia voidaan tukea edelleen veropolitiikalla.

Suomen on palattava sopimisen kulttuuriin. Maan hallitus ei ole osannut päättää, ovatko palkansaajajärjestöt sille kumppani vai vastustaja. Palkkamaltin turvanneesta sopimisesta luopuminen on johtanut työmarkkinoiden epävakauteen, joka jarruttaa Suomen uutta nousua.

KEINOTTELIJAT KURIIN

Kansainvälisen rahoitusmarkkinoiden säätelämättömyyden aiheuttama finanssikriisin ensimmäinen vaihe yhdessä porvarihallituksen virheellisen talouspolitiikan kanssa aiheutti Suomessa bruttokansantuotteen jyrkän laskun, viennin romahduksen sekä ennätyksellisen nopeasti kasvaneen julkisen talouden alijäämän. Työttömyys on samalla kasvanut nopeasti ja erityisesti nuorten työllistymismahdollisuudet ovat heikentyneet pikavauhdilla.

Eurooppalaiset sosialidemokraatit esittivät jo ennen ensimmäisen finanssikriisin puhkeamista Euroopan parlamentille pääomamarkkinoiden säätelyä ja rahoitusmarkkinaveron käyttöönottoa. Finanssikriisin toisessa, erityisesti Eurooppaa ja euroaluetta koskevassa, vaiheessa olemme uudelleen nostaneet esille vaatimuksen kansainvälisen spekulatiion ja keinottelun hillitsemises-

tä. Sosialidemokraatit ovat esittäneet rahoitusmarkkinaveron käyttöönottoa kynnyskysymyksenä tuestamme muille euroalueella vakauttaville toimenpiteille. Me emme hyväksy sitä, että veronmaksajat joutuvat vastuuseen keinottelijoiden virheistä.

Rahoituslaitosten on kannettava oma vastuunsa ja osuutensa kriisin kustannuksista. Sosialidemokraattien päättäväisyyden tässä asiassa ei pitäisi olla kenellekään yllätys. Muualla Euroopassa, mm. Saksassa jopa keskustaoikeistolaiset puolueet hyväksyvät pikku hiljaa ajatuksen unionin alueella toteutettavasta rahoitusmarkkinaverosta. Suomen porvarihallitus kuitenkin kieltäytyy edes keskustelemasta opposition kanssa asiasta. Hallitus kyykyttää eduskuntaa tuomalla sen eteen valtavan rahoituspaketin ota-tai-jätä -asenteella. Hallituseliitti sanelee ja kansanvalta korkeintaan anelee.

Euroalueen kriisi toimii myös keppihevosenä finanssikriisissä tappiolle jääneen uusliberalistisen talousopin uudelleen elvyttämiseksi. Julkisen talouden tasapainottaminen on kyllä jokaisen vastuullisen hallituksen tehtävä kahden seuraavan hallituskauden aikana. Kaikkien unioninmaiden yhtäaikainen finanssipolitiikan jarrutus voi kuitenkin johtaa kriisin pahenemiseen. Oikeisto yrittääkin väistellä finanssijärjestelmän rakennevirheiden korjaamista asettamalla säästövaatimuksia yksistään julkistalouden kontolle myös sellaisissa maissa, joissa julkisen talouden alijäämän ovat kansainvälisesti katsottuna suhteellisen alhaiset, niin kuin tilanne Suomessa on.

TAISTELUUN KÖYHYTTÄ JA SYRJÄYTYMISTÄ VASTAAN

Kansakunnan kahtiajako ei saa enää jatkua. Köyhyyden kasvu on pysäytettävä ja se on käännettävä laskuun. Veronalennusten ja mekaanisten leikkauslistojen vaihtoehtona on yhteisvastuuseen ja tasa-arvoon perustuva linja. Jokaisen ihmisen ihmisarvo on turvattava ja heille on tarjottava tiheä turvaverkko, mahdollisuudet kehittää itseään ja nousta ihmisarvoiseen elämään.

Lapsiperheiden köyhyyden nopea kasvu viimeisten vuosien aikana on maamme häpeäpilkku. Yksihuoltajaperheiden köyhyttä ehkäistään parhaiten parantamalla työllisyyttä ja turvaamalla perheiden palvelut. Työttömien lapsiperheiden asemaa on parannettava nostamalla kunnallista perusvähennystä tuntuvasti. Sosiaalipoliittisten tulonsiirtojen ja palkkatyön yhteensovittamisen ongelmat tulee korjata, jotta kaikissa tilanteissa työn vastaanottaminen on kannattavaa. Päivähoitopaikan saaminen on oltava joustavaa. Nämä toimet lisäävät samalla tilapäisen tai osiaikaisen työn vastaanottamisen mahdollisuutta. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ryhmäkokoja on pienennettävä ja lasten sekä nuorten mielenterveyspalveluihin on panostettava nykyistä enemmän.

Eläkeläisköyhyttä on vähennettävä nostamalla kansaneläkettä. Tämä parantaa samalla myös pienimpiä työeläkkeitä ja palkitsee eläkevuosina tehdystä työstä edistäen ikäihmisten työllisyydestä. Sosialidemokraatit haluavat myös säätää vanhuspalvelulain, jolla turvataan kakkinen ikäihmisten asema ja palveluiden saatavuus koko maassa. Tämän olemme velkaa maamme rakentajille.

Työttömyysturva on nostettava etuuskien tason suhteen pohjoismaiselle tasolle. SDP sitoutuu siihen, ettei työeläkkeitä leikata tulevilla vaalikaudella.

Väestöryhmien välisten terveyserojen kaventaminen tulee nostaa sosiaali- ja terveyspolitiikan painopisteeksi. Kuntien mahdollisuutta vastata perusterveydenhuollon palveluista vahvistetaan ja rahoitusjärjestelmää selkeytetään tasa-arvoa tukevaksi.

ULKOMAISEN TYÖVOIMAN RIISTO ESTETTÄVÄ

Maahanmuuttopolitiikan on oltava hallittua ja osallisuutta korostavaa. EU/ETA-maiden ulkopuoliselta alueelta tulevan työperäisen maahanmuuton tulee perustua aitoon työvoimatarpeeseen talouden eri toimialoilla. Hyvin suunniteltu ja hoidettu maahanmuuttopolitiikka parantaa maahanmuuttajien asemaa ja auttaa suomalaista yhteiskuntaa samaan parhaan mahdollisen hyödyn maahanmuuttajien tiedoista ja taidoista.

Talouden dynaamisuus ja uuden työn synty edellyttää ihmisten kansainvälistä osallistumista ja avoimuutta maailmaa kohtaan. Jos työttömyys lisääntyy, on työperäistä maahanmuuttoa koskevan politiikan oltava hyvin suunniteltua ja harkittua. Siksi juuri nyt ei ole oikea aika muuttaa olemassa olevaa maahanmuuttoa koskevaa lainsäädäntöä. Työvoiman saatavuusharkinta on säilytettävä nyky muodossaan, jotta maassa tällä hetkellä työttömänä oleva työvoima saadaan täysimääräisesti käyttöön niin täällä työttömänä olevien maahanmuuttajien kuin kantasuomalaistenkin osalta.

Reilut työehdot kuuluvat kaikille kansallisuuteen katsomatta. Tämä vaatii riittävää panostusta työehtojen valvontaan. Meidän on estettävä Suomeen syntyneiden halpatyömarkkinoiden leviäminen sekä saatava harmaat työvoimamarkkinat normaaliin yhteiskunnallisen toiminnan piiriin. Näin estämme ulkomaalaisten työntekijöiden riiston ja epäinhimilliset työolosuhteet ja autamme niitä yrityksiä, jotka hoitavat asiansa mallikelpoisesti toimimaan maassamme.

SDP pitää välttämättömänä, että ulkomaisen työvoiman käyttöä valvovien viranomaisten resursseja vahvistetaan ja että tuottavuusohjelman nimissä henkilöstöä ei valvontatehtävistä vähennetä. Ulkomaisen vuokratyövoiman käyttöä on myös säädeltävä nykyistä tarkemmin. Ulkomaisen työvoiman on oltava verotukseen liittyvien oikeuksien ja velvoitteiden osalta samassa asemassa kuin kotimaisenkin työvoiman. Maahanmuuttajilla on oltava myös mahdollisuus saada tietoa työelämän ja suomalaisen yhteiskunnan oikeuksista ja velvollisuuksista.

Suomeen muuttaville ihmisille on taattava mahdollisuudet integroitua suomalaiseen yhteiskuntaan. Avainasemassa on kielenopetus. Työnantajan on osallistuttava rekrytoimansa ulkomaisen työntekijän kotouttamisesta sekä esimerkiksi kielikoulutuksesta ja tulkkauksesta aiheutuviin kustannuksiin.

Maahanmuuttajien keskittyminen tietyille alueille erityisesti suurissa kaupungeissa vaikeuttaa kotoutumista ja voi pahimmillaan johtaa kantaväestön ja maahanmuuttajien väliseen vastakkainasetteluun. Alueellinen eriytyminen on siksi estettävä. Ongelmien ennaltaehkäisemiseksi on panostettava paitsi asuinalueiden monipuoliseen asuntotarjontaan, myös koulujen resursointiin.

EUROOPPA TARVITSEE TYÖTÄ

Eurooppa-poliittinen julkilausuma 29.5.2010

1. Turvallisempi hyvinvoinnin Eurooppa

Sosialidemokraateille Euroopan unioni on tärkein ylikansallisen vaikuttamisen kanava. SDP toimii Euroopan Sosialidemokraattisen puolueen aktiivisena jäsenenä osana poliittista yhteisöä. Tavoittelemme turvallista ja hyvinvoivaa Eurooppaa, joka tuntee vastuunsa globaalista kehityksestä, ja jolle tehokkaasti ja kestävällä tavalla toimiva talous on väline hyvinvoinnin lisäämiseksi. Sosiaalinen Eurooppa edellyttää eurooppalaisten sosialidemokraattien aktiivisuutta yhdessä ammattiyhdistysliikkeen ja kansalaisjärjestöjen kanssa. Sosiaalinen Eurooppa tarkoittaa ihmisten hyvinvoinnin ja oikeuksien nostamista etusijalle unionin kehittämisessä.

Lissabonin sopimuksen voimaantulo joulukuussa 2009 on vahvistanut unionin demokraattisuutta ja erityisesti Euroopan parlamentin asemaa. Oikeudellisen sitovuuden saanut unionin perusoikeuskirja antaa eväät EU-kansalaisuuden ja perusoikeuksien voimistuvalla roolilla unionissa, jossa niin ikään hyvän hallinnon, avoimuuden ja läpinäkyvyyden periaatteet korostuvat. Kansalaisten perusoikeuksia, mukaan lukien työtaisteluoikeutta, ei voi syrjäyttää vapaan liikkuvuuden, kuten yritysten sijoittautumisvapauden eikä rajat ylittävän tilapäisen palveluiden tarjoamisen varjolla. Unionin tulee liittyä Euroopan ihmisoikeussopimukseen pikimmiten.

Päätöksentekojärjestelmän kehittämistä tulee edelleen jatkaa kokemusten pohjalta, joita saadaan Lissabonin sopimuksen soveltamisesta. Tavoitteena tulee olla parlamentin ja neuvoston tasavertaisuus kaikkia päätöksiä tehtäessä. Unionia on kehitettävä täysmääräisen poliittisen yhteistyön suuntaan, jolla on myös vahva sosiaalinen ulottuvuus. Vain kansalaisten mukana olo ja hyväksyntä voi taata poliittisen liiton legitimitetin ja mahdollisuuden kehittää unionia myös tulevaisuudessa vastaamaan yhteisen Euroopan haasteisiin.

2. Taloudelle säädettävä suitset

Eurooppa tarvitsee työtä ja taloudellista vakautta. On löydettävä tehokkaampia keinoja talouspolitiikan tekemiseen ja budjettialijäämien on pysyttävä tiukasti hallinnassa. Kaikilla EU:n jäsenmailla on jakamaton vastuu oman julkisen taloutensa tasapainosta. Koko euroalueen ja unionin vakauden kannalta on kuitenkin tärkeää, että vakavan taloudellisen kriisin kohdanneiden jäsenmaiden toimintakyky turvataan. Auttaakseen rahoitusvaikeuksiin joutunutta jäsenmaata saamaan markkinoilta riittävästi rahoitusta kohtuullisilla ehdoilla EU:n tulee luoda uusia, tehokkaampia ja halvempia rahoitusinstrumentteja.

Katse tulee kohottaa Kreikka-kriisin hoitamisen yli. Kasvu- ja vakaussopimus solmittiin alun perin estämään vastaavat tilanteet. Ongelmana on kuitenkin ollut, että useat euromaat eivät ole noudattaneet yhdessä sovittuja vakaussääntöjä. Sopimusrikkooja vastaan ei myöskään ole oltu halukkaista käyttämään tehokkaita sanktioita. Yhteisesti sovitun kasvu- ja vakaussopimuksen toimeenpanon valvontaa pitää täten tiukentaa ja asettaa komissio sopimuksen sanktioiden määrääjäksi. Jäsenmaiden tulee myös kehittää yhteisiä suuntaviivoja julkisen talouden tasapainon ylläpitämiseksi. Tämä ei sulje pois vastuullista elvytyspolitiikkaa taantumien aikana, mikäli julkisen talouden tasapainosta on nousukaudella pidetty huolta. Veropolitiikalle on löydettävä yhteisiä, kestäviä linjoja: painopistettä on siirrettävä työn verotuksesta ympäristö- ja ilmasto- sekä pääoman verotukseen. Verotuksen progressiivisuudesta on pidettävä kiinni.

Tulevaisuudessa ei enää voida sallia finanssikriisiin johtanutta vastuutonta riskinottoa, joka on mahdollistanut voittojen yksityistämisen pankkien, vakuutusyhtiöiden ja rahoitusmarkkinoilla toimivien lukuun ja sen jälkeen pakottanut tappioiden sosialisointiin kaikkien veronmaksajien kustannuksella. Vastuuton toiminta on vaarantanut luottamuksen niin yksityisten kuin julkisten tahojen maksukykyyn, ja reaalityöelämän heijastuneet ongelmat ovat aiheuttaneet joukkotyöttömyyttä. Korkotason nousu ja verotuksen kiristyminen pahentavat tilannetta entisestään vähentämällä yksityistä kulutusta.

Niin julkisella kuin yksityisellä sektorilla rahoituksen läpinäkyvyys on keskeisellä sijalla. Finanssivalvontaa on tiukennettava sekä EU- että kansallisella tasolla. Pankkisektorin on maksettava saamansa tuet takaisin ja pankkiverolla on koottava varoja vakauttaviin toimiin. Vakavaraisuussäätelyn kautta pitää lisäksi kiristää pankkien pääomavaatimuksia asettaen ehtoja bonusjärjestelmille, velkaantumiselle, lainojen eteenpäin myynnille sekä pääoman laadulle. Riskiarvioiden pakollisuutta ja sallitun riskinoton rajoja on säänneltävä. Rikosoikeudellisista sanktioista ja rikosoikeudellisesta vastuusta säätämistä tarvitaan hallitsemattoman riskinoton tapauksissa.

Eurooppa ja koko maailma tarvitsee parempaa globaalin talouden sääntelyä. Tässä Euroopan unionin tulee toimia tärkeänä tiennäyttäjänä. EU:n alueella tulisi ottaa käyttöön kaikkiin rahoitusmarkkinoiden liiketoimiin kohdistuva rahoitusmarkkinaverot, jolla vähennettäisiin lyhyen tähtäimen spekulatiivisia pääoman liikkeitä ja kerättäisiin tuloja. EU:ssa tarvitaan kattavaa sääntelyä kaikkien rahoituslaitosten toiminnalle, erityisesti vipurahastoille. Unionin tulee myös voimistaa toimia veroparatiisien purkamiseksi ja luoda automaattisia verotietojen vaihtojärjestelmiä. Unionin on harkittava riippumattoman luottoluokituslaitoksen perustamista. EU:n tulee vaikuttaa ulkosuhteissaan rahoitusmarkkinaveron ja muiden sääntelytoimien toteuttamiseksi globaalisti.

3. Uuden kasvun avaimet

Euroaluetta koetelleesta rahoituskriisistä huolimatta Euroopassa tulee edelleen harjoittaa elvyttävää finanssipolitiikkaa työllisyyden vahvistamiseksi ja uuden kasvun luomiseksi. Pohjoismaisen hyvinvointivaltion vahvuuksia tulee ajaa myös EU:ssa. Euroopan tulevaisuus on osaamisessa, kaikkien saatavilla olevassa koulutuksessa, yhdenvertaisuuden ja sukupuolten välisen tasa-arvon edistämässä sekä vahvassa yhdessä sopimisen ja tekemisen kulttuurissa, ei työsuhteen ehdoista eikä hyvinvoinnista tinkimisessä. Laadukkaat julkiset palvelut ja sosiaalinen turvaverkko on taattava kaikille.

Globalisaation aiheuttamat haasteet rajojen aukeamisen myötä vaativat uusia ratkaisuja. Työelämän kehittämisessä on korostettava turvallisuutta, hyviä työpaikkoja ja oikeudenmukaista palkkausta yhteisillä eurooppalaisilla työmarkkinoilla. Unionin tulee tunnustaa kansalliset työehtosopimukset ja työmarkkinakäytännöt, tukea monikansallisten työmarkkinasopimusten käyttöä sekä varmistaa, että työehtojen heikennyksiä ei käytetä jäsenmaiden välisenä kilpailukeinona. Jäsenmaasta toiseen lähetettyjen työntekijöiden on saatava samat edut ja oikeudet kuin työntekomaan työntekijöillä on. Sosiaaliset ja ympäristönäkökohdat on otettava huomioon sisämarkkinamääräyksistä poikkeamisen oikeuttamisperusteina.

Vahva työmarkkinaosapuolien välinen yhteistyö ja luottamus ovat keskeisiä elementtejä vakaan palkkakehityksen ja talouskasvun sekä työelämän laadun takaamiseksi. Työhyvinvointia tulee edistää uudistamalla työaikadirektiivi – keskimääräisen työviikon tulee olla korkeintaan 40 tunnin mittainen. Direktiivissä pitää sopia työajan enimmäismäärästä yksiselitteisesti ja ilman poikkeuksia. Työurien pidentämisessä on keskitettävä huomio reiluihin työehtoihin, työterveyteen ja -hyvinvointiin sekä eläkkeelle jäämisen myöhentämisen kannustamiseen. Pienituloisuutta vastaan tarvitaan aktiivisia toimia: erityisesti työtä tekevien köyhyydestä, sukupuolten välisistä palkkaeroista ja lapsiköyhyydestä on päästävä eroon. Kaikille on taattava vähimmäispalkka tai -toimeentulo. Köyhyyden poistaminen liittyy keskeisesti koulutuksen, terveyden ja työelämän parantamisen tavoitteisiin.

Työttömyysturvan oheen on luotava työllisyysturva: kaikille on tarjottava vähintään mahdollisuus uuteen työhön tai uuteen alkuun. Erityisesti yli 20 prosentin nuorisotyöttömyyden nujertamiseksi on luotava eurooppalainen nuorten yhteiskuntatakuu: kolmessa kuukaudessa opintojen tai edellisen työn päättymisestä nuorelle on tarjottava työpaikka, uusi opiskelupaikka tai työharjoittelupaikka. Tavoitteena tulee olla, että kaikki nuoret saavat toisen asteen tutkinnon ja 50 prosenttia kansalaisista on korkeakoulutettuja. Oppilaitoksille on taattava riittävät resurssit jatkokouluttaa työttömäksi jääneitä - elinikäisen oppimisen mahdollisuudet tulee taata kaikille. Yrittäjyyttä kokeilemaan halukkaille on myönnettävä mikroluottoja. Yhteiskunnallista yrittäjyyttä, jonka toimintaa ohjaa taloudellisen voiton ohella yhteiskunnallisen hyvän tavoittelu, on edistettävä. Naisten työssäkäyntiä on tuettava pohjoismaiseen tapaan esimerkiksi takaamalla kaikille lapsille oikeus kohtuuhintaiseen päivähoitopaikkaan.

Kaikkiin näihin tavoitteisiin unionin jäsenmaiden on sitouduttava vuoden 2020 visiossaan ja vuosien 2014–2020 rahoituskehyksissään. Budjetissa on yleisesti painotettava talouskasvun ja hyvinvoinnin edellytysten luomista. Koulutuksen, tutkimuksen ja tuotekehittelyn tukemiseen on varattava EU-rahaa panostaen erityisesti ympäristö- ja ilmastoinnovaatioihin sekä pk-yritysten erikoistumiseen. Tämän rahoituksen joustavampi yhdistäminen kansallisiin ohjelmiin ja -rahoitukseen on mahdollistettava. Myös terveydenhuoltosektorin kasvun strategiset tarpeet väestön ikääntymisen myötä on huomioitava. Unionin on investoitava kestävä kehityksen mukaiseen infrastruktuuriin, esimerkiksi Euroopan-laajuiseen luotijunaverkostoon ja moderneihin tietoverkkoihin. Myös kulttuurin monimuotoisuutta ja kulttuurivaihtoa on tuettava. Maatalouspolitiikan yhteiset poliittiset suuntaviivat on edelleen sovittava EU-tasolla, mutta tukipäätökset ja -maksatukset on siirrettävä kansalliselle tasolle. Unionin budjetti on yksinkertaisesti liian pieni rahoittaakseen täysimääräisesti yhtäkään politiikka-alaa. Unionin varoilla on tehokkain vaikutus, kun EU:n budjetti toimii osarahoittajana ja kansallisen ja yksityisen rahoituksen liikkeellepanijana.

4. Globalisaatio vaatii vahvaa unionia

Globaalit haasteet vaativat ratketakseen eurooppalaista aktiivisuutta. EU on arvoyhteisö, jonka voimistuvan ulkopoliittikan ja rakennettavan ulkosuhdehallinnon kautta voimme suoraan vaikuttaa merkittäväällä painoarvolla maailmanlaajuiseen kehitykseen. Unionin tulee vaikuttaa aktiivisesti YK-järjestelmässä ja muutoin globaalisti talouden ja finanssimarkkinoiden sääntelyyn, ympäristönsuojelun sekä sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja solidaarisuuden edistämiseen. Vuosituhattavoitteiden täyttämiseen on pyrittävä kaikilla sektoreilla. Ihmisoikeuksien, rauhan ja demokratian toteutuminen ovat ennakkoehjoja maailman vakaalle kehitykselle. Näiden pohjalta unionin on myös tarkasteltava mahdollisia tulevia laajentumisiaan.

EU:n tulee toimia yhtenäisemmin puolustaessaan ja edistäessään omia arvojaan kansainvälisissä järjestöissä. Unionin tulee suosia monenkeskisyttä, mutta myös välttämättömiä kahdenvälisiä kauppasopimuksia tehdessään sen pitää aktiivisesti vaatia ympäristönsuojelun sekä ihmisoikeuksien, etenkin lapsi- ja pakkotyövoiman kiellon sekä ay-oikeuksien kunnioittamista, ja liittää vaatimuksiin tehokas valvontamahdollisuus. Unionin jäsenmaiden on maahanmuuttopolitiikassaan vaalittava samoja oikeuksia ja tähdättävä yhteiseen oikeustilaan sekä määriteltävä täsmällisesti maahanmuuttajien velvollisuudet ja oikeudet.

Unionin on toimittava globaalien ilmastopolitiikan tiennäyttäjänä myös tulevaisuudessa. Sitovien ja riittävän tehokkaiden kansainvälisten ilmastopimusten aikaansaamisen edesauttamiseksi EU:n on säädettävä hiilitullista, jonka kohteeksi joutuvat ilmastotoimiin sitoutumattomat maat. Näin päästömaksut voidaan siirtää näistä maista tuotujen tuotteiden hintoihin. Unionin on myös pidettävä huolta energiahuollostaan ja -tehokkuudestaan erityisesti sähkö- ja kaasuverkkoja yhdistämällä niin sisäisesti kuin ulkorajojensa yli.

TURVALLISEMPI YHTEISTYÖN MAAILMA

Kansainvälispoliittinen julkilausuma 29.5.2010

1. Yhteistyövarainen turvallisuus

Suomen turvallisuus perustuu yhä enemmän yhteistyöhön muiden kansakuntien ja kansainvälisten toimijoiden kanssa.

Globaalin järjestelmän uhkakuvat ovat muuttuneet kylmän sodan asetelmasta. Uusia uhkia ovat mm. terrorismi ja erityisesti joukkotuhoaseiden päätyminen terroristien ulottuville. Ilmaston muutokseen liittyvät luonnonolosuhteiden muutokset luovat kasvavaa painetta hallitsemattomiin väestöliikkeisiin. Globaali köyhyys ja epätasa-arvoisuus uhkaavat kansainvälistä turvallisuutta ja globaali vuorovaikutus luo mahdollisuuden myös kasvaviin kansanterveydellisiin riskeihin kuten pandemioihin.

Laajan turvallisuuden ajattelun mukaisesti Suomen tulee olla aktiivinen köyhyyden vastaisessa työssä ja muissa kehityspoliittisissa ponnisteluissa, taloudellisen turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistämisessä, kansainvälisessä kriisinhallinnassa, ydinaseiden leviämisen ehkäisyssä, aseidenriisunnassa, kulttuurien välisen vuoropuhelun edistämisessä sekä ilmastonmuutoksen, ekokatastrofien ja terrorismin torjunnassa. Turvallisuus pohjautuu viimekädessä luottamukseen, joka on kaiken yhteistoiminnan perusta. Tätä perustaa on kaikessa turvallisuusyhteistyössä tuettava.

Suomelle pohjoismainen yhteistyö on luonteva toimintakenttä. Pohjoismaisesta ajattelusta ja käytännöistä alkunsa saanut hyvinvointivaltiomalli on laajasti osoittanut olevansa tehokas mahdollisuuksien ja oikeudenmukaiseen elämän luomisessa. Tämän mallin perustalle voidaan rakentaa myös tulevaisuuden hyvinvointi. Nyt Suomelta tarvitaan uutta aktivoitumista. Seuraavan hallituskauden yksi prioriteetti tulee olla pohjoismaisen yhteistyön uusi syventäminen yhdessä muiden alueen toimijoiden kanssa.

Suomen turvallisuuspoliittinen tilanne on vakaa. Maamme itsenäisyyttä tai alueellista koskemattomuutta vastaan ei ole näköpiirissä uhkia.

Suomen turvallisuuteen vaikuttaa lähialueidemme kehityksen ohella myös se mitä maailmassa laajasti ottaen tapahtuu. Euroopan muutos kylmän sodan jälkeen on ollut nopea ja poistanut suoran sotilaallisen vastakkainasettelun, vaikkakaan ei kaikkia eturistiriitoja ja niiden mukanaan tuomaa jännitettä.

Suomi on mukana YK:n piirissä tapahtuvassa yhteistyössä, Etyjin toiminnassa, Euroopan unionin tiivistyvässä turvallisuus- ja puolustusyhteistyössä, nopeasti kehittyvässä pohjoismaisessa puolustusyhteistyössä ja käytännönläheisessä rauhankumppanuusyhteistyössä Naton kanssa. Lähtökohtamme on, että Suomi huolehtii itse alueensa puolustamisesta voimankäyttöä tai sillä uhkaamista vastaan. SDP ei pidä Suomen Nato-jäsenyyttä ajankohtaisena tulevallakaan vaalikaudella.

Suomen puolustuspolitiikan tehtävä on tukea ulkopoliittikkaa ja varmistaa valtiollisen itsenäisen toiminnan edellytykset sekä osallistua kansainväliseen kriisinhallintaan.

Yleinen asevelvollisuus on toiminut Suomen puolustuksen kivijalkana. Korkean koulutustason maassa se on tarjonnut motivoituneen ja osaavan joukon puolustusvoimien palvelukseen. Myös kriisinhallintatehtäviin osallistuvat vapaaehtoiset on voitu rekrytoida varusmiespalveluksen suorittaneista. SDP ei pidä mahdollisena ammattiarmeijaan siirtymistä Suomessa.

Iso kysymys on, ovatko tulevat ikäluokat valmiita edelleenkin valitsemaan varusmiespalveluksen tai siviilipalveluksen nykyisessä laajuudessa. SDP esittää, että tulevilla vaalikaudella tehdään laaja ja perusteellinen selvitys koko ikäluokkaa koskevasta kansalaispalveluksesta, sen tarpeista ja toteuttamismahdollisuuksista

2. Aseidenriisunta

SDP korostaa aseidenriisunnan merkitystä. Suomen on toimittava aktiivisesti sekä Euroopan unionin että YK:n piirissä aseidenriisunnan edistämiseksi. Erityisesti on panostettava pienaseiden määrän radikaaliin vähentämiseen. Niiden käyttö maailman kriisipesäkkeissä on pahin jatkuvasti ihmisuhreja tuottava ongelma. Myös EU:n vahvoin toimin on panostettava asekaupan valvontaan ja rajoittamiseen sekä ennaltaehkäistävä aseiden salakuljetusta.

Suomen tavoitteena on ydinaseeton maailma. Siihen pyrittäessä Yhdysvaltojen ja Venäjän strategisten ydinaseiden aseidenriisuntaprosessia on jatkettava ja ulotettava se myös taktisiin ydinaseisiin. IAEA:n asemaa, tarkistusvaltuuksia ja resursseja on vahvistettava. Ydinsulkusopimus on saatettava voimaan ja ydinsulkusopimuksen ulkopuoliset maat, kuten Intia, Israel, Pakistan ja Pohjois-Korea on saatava sen piiriin.

Gloaalit varustelumenot ovat jatkuvasti kasvaneet. Maailman talous on taantumassa ja monet kansalaisten arjen hyvinvoinnin ongelmat ovat ratkaisematta. Tavoitteemme on varustelumenojen jäädytys ja niiden saattaminen vähenevälle kasvu-uralle. Vapautuvat resurssit voidaan suunnata hyvinvointia lisääviin ja köyhyyttä vähentäviin tuottavampiin investointeihin kuten koulutukseen, hyvinvointipalvelujen kehittämiseen, tutkimukseen ja tuotekehitykseen sekä ympäristöinvestointeihin.

3. Globalisaatio, sen hallinta ja YK

Globalisaatio on moniulotteinen prosessi, joka on tuottanut yksilöille ja yhteisöille sekä hyötyjä että haittoja. Globalisaatio tarjoaa kasvavia edellytyksiä yksilöiden ja kulttuurien välisen vuorovaikutuksen sekä kaupan kasvuun. Kehittyvän teknologian ja tietotaidon globaali leviäminen luo myös hyvinvoinnin kasvattamisen edellytyksiä. Näiden hyötyjen saavuttamisen käänköpuolena on ollut mahdollisuuksien epätasainen jakautuminen sekä valtioiden kesken että yksilöiden välillä.

Muutos kansainvälisessä kauppajärjestelmässä on voimistumassa. Nousevat uudet taloudet kuten Kiina, Intia ja Brasilia ovat saamassa yhä merkittävämmän aseman markkinoilla, mutta niillä ei ole vastaavaa asemaa kansainvälisissä instituutioissa kuten IMF:n päätöksenteossa. Myös Afrikan kehitys ansaitsee erityisen huomion. Kehittyvien maiden onkin tulevaisuudessa saatava niille kuuluva asema kansainvälisissä taloudellisissa instituutioissa.

Gloaalitaloudessa rahoitusmarkkinasääntely on ollut riittämätöntä. Epätasapaino keskeisten kansantalouksien välillä on kasvanut sekä yhteiskuntien sisäinen eriarvoistuminen on voimistunut. Tulevina vuosina globaalissa taloudessa on huolehdittava hyvinvointierojen kaventamisesta tasaisemman tulonjaon kautta. Hyvinvointivaltiota tarvitaan paitsi globalisaation riskien yhteiseen ja oikeudenmukaiseen jakamiseen, myös taloudellisen menestymisen varmistamiseen.

Yhteisen turvallisuuden, ekologisen tasapainon, köyhyyden ja väestönkasvun kasvavat haasteet sekä valtioiden kaventunut liikkumavara taloudessa, ovat osa globalisaation ilmenemistä. Tavoitteena on globalisaation haittojen hillitseminen ja hyötyjen jakaminen tasa-arvoisemmin ja oikeudenmukaisemmin. Näin globalisaatio voidaan saada taloudellisesti, sosiaalisesti sekä ekologisesti kestäväksi. Tarvitsemme uutta yhteistyötä, suurempaa avoimuutta ja läpinäkyvyyttä, enemmän sääntelyä sekä lisää globaalia demokratiaa ja laajempaa kansalaisten osallistumista, jotta globaalitalous voi tuottaa hyvinvointia yhä useammalle kestäväällä ja vakaammalla tavalla.

Tarvitsemme toimivan YK:n. Yhdistyneillä Kansakunnilla ja sen erityisjärjestöillä tulee edelleen olla kansainvälisinä instituutioina keskeinen rooli. YK:n toiminta on tehostettava ja sen turvallisuusneuvosto uudistettava. Finanssikriisin jälkeen ns. G-20 maaryhmä vahvisti rooliaan päätöksiin kykenevänä kansainvälisenä foorumina. G-20:n ongelmana on siihen liittyvä legitimitteettivaje. Tilanteen korjaamiseksi on G-20:n ja YK:n turvallisuusneuvoston reformit on yhdistettävä. YK:n turvallisuusneuvostoa on laajennettava viidellä uudella pysyvällä, mutta veto-oikeudettomalla jäsenellä, joista ensisijaisia ehdokkaita ovat Brasilia, Japani, Intia, Etelä-

Afrikka ja Saksa. Samalla vaihtuvien jäsenten määrää tulee lisätä. Suomen jäsenyys YK:n turvallisuusneuvostossa kaudella 2013–2014 olisi tärkeä edistysaskel. SDP edistää jäsenyyttä kansainvälisen verkostonsa kautta.

4. Kehityspolitiikka

Talous-, ruoka- ja ilmastokriisit sekä väestönkasvu ovat aiheuttaneet inhimillisen katastrofin monessa kehitysmaassa. Muuttoliikkeet kehitysmaista ovat kasvaneet. Väestön kasvu ja väestön tasaiseen jakautumiseen liittyvät kysymykset ovat yksi ihmiskunnan tulevaisuuden kohtalon kysymyksistä. Kehitysyhteistyötä tarvitaan enemmän kuin koskaan juuri nyt. Kehityspoliittisista sitoumuksista on tärkeää pitää kiinni. YK:n vuosituhatavoitteet, kuten lukutaidon lisääminen ja köyhyyden puolittaminen on saavutettava aikataulussaan. Kaikkien väestöryhmien terveydentilan kohentaminen luo kestävät edellytykset kaikelle kehitykselle. Maailmassa on kuitenkin edelleen alueita, joissa myös humanitaarinen hätätila on jatkuvasti käsillä.

Koulutukseen ja naisten ja lasten aseman parantamisen kehitysyhteistyöprojektit ovat tehokkaimpia hyvinvoinnin kasvun luojia ja köyhyyden vähentäjiä. Niihin sijoittaminen myös jatkossa on tärkeää. Kehitysmaille suunnattava ilmatorahoitus ei saa vähentää muihin kehitysyhteistyöprojekteihin käytettäviä resursseja ja eri alueiden rahoituspäätösten on oltava keskenään läpinäkyviä ja eroteltavissa. Vahvistamalla demokratiaa, lisäämällä osallistumismahdollisuuksia sekä kasvattamalla hyvää hallintoa luodaan kestävä kehitys. Naisten aseman vahvistamista konfliktien ehkäisyssä, ratkaisemisessa ja rauhanprosesseissa on YK:n päätöslauselma 1325 mukaisesti vahvistettava. Suomen tulee YK:n aktiivisena toimijana ajaa vastaavaa hanketta nuorten osalta. Erityisesti kasvava nuorisotyöttömyys maailmassa lisää konfliktiriskiä.

Suomen nykyhallituksen tekemät kehitysyhteistyömäärärahojen leikkauspäätökset ovat olleet vastuuttomia. Nykyistä laajempaa pakolaiskulujen kirjaamista osaksi kehitysapua ei myöskään voi hyväksyä. Kehitysyhteistyön laadun kannalta on tärkeää, että kehitysavun määrärahat kasvavat tasaisesti ja ennustettavasti. Suomen on saavutettava YK:n asettaman 0,7 prosentin bruttokansantuotetavoitteen vuoteen 2015 mennessä. SDP esittää, että syksyllä 2010 on laadittava yli vaalikauden menevä kaikkien suomalaisten puolueiden sopimus tämän 0,7 % BKT-tavoitteen saavuttamiseksi tässä aikataulussa.

5. Venäjä

Venäjä on Suomelle tärkeä naapurimaa ja kauppakumppani. Taloudellinen yhteistyö maiden eri toimijoiden välillä luo kansatalouksille kasvupotentiaalia mm. energiaan, sen käyttöön ja tehokkuuteen liittyvissä hankkeissa. Suomen Venäjä-suhteeseen tulee panostaa enemmän. EU-Venäjä -politiikkaa on vahvistettava ja yhtenäistettävä.

Suomen on voimistettava omia kahdenvälisiä Venäjä-suhteitaan kansalaisyhteiskunnan eri tasoilla. Suomalaiset toimijat voivat olla myötävaikuttamassa Venäjän modernisaatioprosessiin tarjoamalla tietotaitoa pohjoismaisesta hyvinvointimallista ja sen toimintamuodoista sekä erilaista sosiaalisista innovaatioista ja käytänteistä.

Venäjä pyrkii kasvattamaan jalostusastetta teollisuudessaan ja rakentamaan uusia taloudellisia tukijalkoja energiasektorin rinnalle. Suomalaiselle osaamiselle on suuri potentiaali esimerkiksi Venäjän logistiikka-osaamisen kehittämisessä. Suomen yritysalamalle on kokonaisuutena avautumassa suuria mahdollisuuksia, joita valtiollaan tulee edistää aktiivisella Venäjä-politiikalla.

Suomelle on jatkossakin tärkeää seurata Venäjän kehitystä ja toimia myötävaikuttajana sen kehityksessä kohti modernia, demokraattista ja moniarvoista eurooppalaista oikeusvaltiota.

Seuraavan hallituskauden alussa Suomen on laadittava nykyistä Venäjä-toimintaohjelmaa konkreettisempi aikataulutettu Venäjä-poliittinen ohjelma, jonka toteutumista tulee seurata vuosittain.

6. Arktiset alueet

Maapallon pohjoisilla alueilla on käynnissä nopea ympäristöllinen muutos. Sen seurauksena arktisten alueiden profiili ja luonnonvarojen hyödyntämiseen liittyvät intressit vahvistuvat. Kulureittien kuten koillisväylän avautuminen luo kasvavia mahdollisuuksia taloudelliseen toimintaan lähivuosien ja vuosikymmenten aikana. Myös alueen turvallisuuspoliittinen merkitys kasvaa.

SDP:n mielestä Suomen on oltava arktisen alueen kehittämisessä aktiivinen ja aloitteellinen. Seuraavan hallituksen ulkopolitiikan yksi päätavoitteista tulee olla arktisten alueiden ohjelman tekeminen heti vaalikauden alussa ja aktiivinen toiminta sekä EU:n puitteissa että alueella vaikuttavien valtioiden kanssa. Arktisen neuvoston toiminnassa on nyt oikea aika avata uusi voimakkaampi vaihe.

Arktisen alueen hyödyntämisessä on otettava tulevaisuudessakin huomioon alueen luonnon ja lajien poikkeuksellisen haavoittuva asema sekä kiinnitettävä erityistä huomiota luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen alueella. Meidän tulee käydä rakentavaa keskustelua alkuperäiskansojen kanssa toiminnan rajoista ja arktisen alueen ihmisten tulee olla toiminnan keskiössä ja kumppaneina.

7. Monipuolistuvaan kriisinhallintaan

Kriisinhallinta ja rauhanturvaamistoiminta ovat osallistumista yhteiseen taakan kantaan globaalin vakauden takaamiseksi. Sen perusteena on yhteinen vastuu ihmisoikeuksien, turvallisen elinympäristön ja kehitysmahdollisuuksien takaamisesta kaikille maailman kansalaisille. Osa tämän toiminnan perustaa on myös vastavuoroisuuden periaate, joka lisää jokaisen mukana olevan kansakunnan pitkän aikavälin turvallisuutta. On aina kalliimpaa hoitaa sodan jälkiä kuin ehkäistä niitä. Romahtaessaan heikot valtiot tuottavat pakolaisuutta, epävakautta, terrorismia, köyhyyttä sekä järjestäytyntä kansainvälistä rikollisuutta.

Suomen on voimistettava aktiivista rauhanvälitystoimintaa presidentti Martti Ahtisaaren toiminnan pohjalta. Suomi on osana kansainvälistä yhteisöä, YK:n pyynnöstä, kantamassa vastuuta myös Afganistanin tilanteen vakauttamisessa. Afganistanin tilanteen kestävä vakaus edellyttää afganistanilaisten omaa kasvavaa vastuuta alueen turvallisuudesta ja kehityksestä. Tavoite on Afganistanin rauhanomaisen kehityksen luominen afgaaniyhteiskunnan sisäistä vuoropuhelua lisäämällä. Kansainvälisen tuen turvin on vahvistettava hyvää hallintoa ja kansalaisyhteiskuntaa. Afganistanin tilanteeseen ei löydy ratkaisua pelkästään sotilaallisilla keinoin. EU:n ja koko kansainvälisen yhteisön on lisättävä rauhanponnisteluja Afganistanin ja Pakistanin alueella. Suomen on tehtävä samoin kuin kansainvälisen yhteisön, vuoden 2011 lopussa kokonaisarvio Afganistanin rauhanturvaoperaatiosta ja sen jatkosta. Tällöin myös Suomen on luonteva tarkastella sotilaallista läsnäoloaan Afganistanissa.

Suomen ulko- ja kehitysyhteistyöpolitiikan merkitys suhteessa turvallisuuspolitiikkaan korostuu, uusien uhkien usein ollessa yhteydessä heikkoihin tai hajoaviin valtioihin.

SDP korostaa siviilikriisinhallinnan merkitystä. Oikeusvaltioiden kehittäminen ja siviiliyhteiskunnan rakenteiden vahvistaminen ovat pysyviä rauhan rakennuspuita. Siksi Suomen on panostettava lisää voimavaroja siviilikriisinhallintaan ja kehitettävä edelleen, jo nyt hyvää osaamistaan, kriisinhallinnan kokonaissuunnittelun ja koordinoinnin osalta.

PÄÄTÖKSET TALOUS-, TYÖLLISYYS-, ELINKEINO-, VERO- JA TYÖELÄMÄ-POLIITTISISTA ALOITTEISTA 1-58

Aloitekirjan sivut 1-107, sivunumero (s. xx) päätöksen edessä viittaa aloitekirjaan.

1. Tulevaisuusohjelma (erillinen asiakirja)

2. Valtion toiminta taloustaantumassa

(s. 2) Puoluekokous velvoittaa puoluehallituksen ottamaan huomioon lisääntyvän työttömyyden myötä kasvavan epävarmuuden, kun puoluehallitus laatii itselleen tavoitteita toimikaudelleen. Puoluekokous viittaa edellisen puoluekokouksen hyväksymään Suomalaisen työn tulevaisuus - ohjelmaan ja tulevaisuusasiakirjaan, joissa esitetään erillisen vakausrahaston rakentamista talouden nopeiden rakennemuutosten vaikutusten pehmentämiseen ja uuden talouskasvun ja työpaikkojen luomiseen.

Puoluekokous velvoittaa puoluehallituksen kiinnittämään erityistä huomioita yritysten rahoitusvastuuseen kollektiivisten rakennemuutospuskureiden rahoittamisessa. Puoluekokous toteaa, että irtisanomissuojan lisäksi sosialidemokraattinen liike painottaa edelleen muutosturvan kehittämistä, niin että se nykyistä tehokkaammin turvaa palkansaajia nopeissa talouden rakennemuutoksissa ja yhteiskuntaa tämän turvan rahoittamisessa ja tämän rahoitusvastuun oikeudenmukaisessa kohdentumisessa.

3. Tietoa valtion velkojen maksamisesta

(s. 4) Puoluekokous yhtyy aloitteen huoleen kasvavasta työttömyydestä ja irtisanomisista. Puoluekokous velvoittaa puoluehallituksen kiinnittämään asiaan erityistä huomiota suunnitellessaan ohjelmatyötään toimikaudelleen. tasapainoon. Puoluekokous viittaa tulevaisuusasiakirjaan, jossa esitetään valtion ja kuntien talouden tasapainottamista suhdannetilanteet huomioon ottaen.

4. SDP:n esitettävä oma talouspoliittinen vaihtoehto

(s. 5) Puoluekokous yhtyy aloitteessa esitettyyn vaatimukseen jatkaa SDP:n talouspoliittisen linjan selkeyttämistä ja vahvistamista.

Puoluekokous viittaa tulevaisuusasiakirjaan.

Päätökset työllisyysaloitteista

5. Eron työvoimapulasta ja työttömyydestä

(s. 12). Puoluekokous yhtyy aloitteessa esitettyyn näkemykseen, että Suomen suurin talouspoliittinen ongelma on liian korkea työttömyys sekä liian yksipuolinen toimialarakenne, joka ei tarjoa tarpeeksi työmahdollisuuksia niitä haluaville. Uusien toimialojen kehittäminen työllistäviksi vaatii yhteiskunnan ja yritysten T&K panostuksia nykyistä enemmän. Puoluekokous toteaa, että SDP on asettanut kansalliseksi työllisyystavoitteeksi 75 prosentin työllisyysasteen kahden seuraavan vaalikauden loppuun mennessä ja yhtyy tähän tavoitteeseen. Puoluekokous viittaa tulevaisuusasiakirjaan.

6. Kuria pimeille palkkamarkkinoille

(s. 15) Kaikkia harmaan talouden aiheuttamia menetyksiä, menetetyillä veroilla rakentamatta jäänyttä infrastruktuuria, heikentynyttä koulutusta tai puutteellista vanhusten hoitoa on tarkasteltava myös pitkällä aikajänteellä. Harmaa talous syö myös tulevaisuuden tuotantopanoksia ja hyvinvointia.

Harmaan talouden torjunta edellyttää laajaa yhteiskunnallista sitoutumista ja säännöllistä viranomaisten torjuntatyön toimivuuden, tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden varmentamista. Tätä

varten tarvitaan nykyistä perusteellisempaa viranomaistoiminnan arviointia ja myös tietoa siitä missä muodoissa ja kuinka syvälle harmaa talous on juurtunut eri tuotannon aloille. Harmaan talouden viranomaistorjunnan tavoitteena tulee olla sellaiset kontrollikeinot ja kontrollin taso, jolla saadaan ennaltaehkäistyä harmaata taloutta nykyistä huomattavasti tehokkaammin.

Puoluekokous pitää harmaan talouden torjuntaa tärkeänä asiana. Puoluekokous pitää parhaimpina keinoina harmaan talouden torjunnassa selkeää lainsäädäntöä ja tehokasta viranomaisyhteistyötä sekä riittävien voimavarojen osoittamista verohallinnolle, työsuojeluviranomaisille, tullille, poliisille ja rajaviranomaisille. Käännetyn arvonnäkökulman vaikutuksia rakennusalaalla on seurattava.

7. SDP:lle oma eläkkeellejäämisiän nostamiseen tähtäävä suunnitelma

(s. 16) Puoluekokous yhtyy aloitteen henkeen ja toteaa, että puolueella on tärkeää olla oma ohjelmallinen näkemys työurien pidentämiseksi. Puoluekokous viittaa lisäksi tulevaisuusasiakirjaan, jossa esitetään SDP:n linjaukset ikääntymisen vaikutusten oikeudenmukaisessa hallinnassa.

8. Työllisyys ja yrittäjyys

(s. 18) Puoluekokous velvoittaa puoluehallituksen rakentamaan toimikaudellaan SDP:lle yrittäjyysohjelman, jossa kiinnitetään erityistä huomiota pienten yritysten kasvun edistämiseen ja työllistämisen tukemiseen sekä yrittäjyyskoulutukseen aloittaville yrittäjille.

Progressiivisen pääomatuloveron osalta viitataan aloitteista 23-35 annettuun vastaukseen.

Päätökset elinkeinoaloitteista

9. Suomen kantaverkko valtion hallintaan

(s. 19) Puoluekokouksen mielestä Suomen sähkön kantaverkon on oltava suomalaisissa käsissä ja valtiolla tulee olla määräävä asema Fingridin päätöksentekokelelmässä. Valtion tavoite hankkia 50,1 prosenttia Fingridin osakkeista on kannatettava.

10. Stoppi tuhoisille pikavipeille

(s. 21) Puoluekokous toteaa, että pikaluottoja tarjoavien yritysten rekisteröintiä ja vastuullista luotonantoa koskevaa lainsäädäntöä pitää kiirehtiä ja tehostaa sekä laajentaa kyseisten yritysten viranomaisvalvontaa.

11. Osta kotimaista

(s. 22) Puoluekokous velvoittaa puoluehallituksen kiinnittämään toimintakaudellaan erityistä huomioita julkisten hankintojen valintakriteereihin ja julkisten toimijoiden hankintaosaamisen kohentamiseen niin, että julkisten palveluiden laadukkuus ja tehokkuus varmistetaan nykyistä paremmin. Suomalaisia yrittäjiä on myös koulutettava hallitsemaan hankintalainsäädäntö, jotta heidän mahdollisuutensa osallistua julkisen hallinnon kilpailuttamisiin paranevat. Julkisten hankintojen kilpailutuksessa pitää kokonaisedullisuus ottaa huomioon nykyistä paremmin.

12. Kuluttajasuojan säilyttäminen

13. Kuluttaja-asiat tehokkaammin SDP:n ohjelmiin

(s. 27) Puoluekokous toteaa, että SDP pyrkii vaikuttamaan siihen, että Suomen kuluttajasuojan taso paranee. Euroopan unionissa sosialidemokraattien tulee toimia Suomen kuluttajasuojan turvaamiseksi. SDP:n tulee ottaa omissa ohjelmissaan entistä paremmin huomioon kuluttaja-asiat.

Puoluekokous viittaa tulevaisuusasiakirjaan, jossa kiinnitetään huomiota kilpailun lisäämiseen ja kuluttajan etujen turvaamiseen. Puoluekokous velvoittaa puoluehallituksen varmistamaan toimikaudellaan näiden linjausten etenemisen käytännön toimenpide-ehdotuksiksi.

14. Valtion oma pankkitoiminta käynnistettävä uudelleen

15. Valtioenemmistöinen pankki perustettava

(s. 30) Puoluekokous pitää perusteltuna huolta pankkisektorin epävakauudesta. Valtion omistajapolitiikan ja finanssivalvonnan vaikuttavuutta on lisättävä. Julkiset elinkeinopoliittiset panostukset on suunnattava niin, että ne tukevat työllisyyden ja talouden kasvua tehokkaasti. Tiedossa olevista ongelmista huolimatta uuden valtiollisen pankin perustamista tulee selvittää erityisesti siitä näkökulmasta, voitaisiinko näin tukea pienituloisten edullisempaa pankkiasiointia ja sosiaalisen luototuksen lisäämistä.

16. GMO-tuotantoa rajoitettava

(s. 33) Puoluekokous toteaa, että SDP tukee geenimuuntelun vaikutusten arviointia suorittavaa tutkimusta ja suhtautuu geenimanipuloituun ruoantuotantoon kriittisen varovaisesti. GMO-elintarvikkeita ei tule kieltää tai muuten syrjiä markkinoilla, elleivät ne todennetusti aiheuta vaaraa ihmiselle tai ympäristölle. SDP tulee gm-tuotantoa koskevilla kannanotoillaan kiinnittämään aikaisempaa selkeämmin huomiota sen taloudellisiin ja sosiaalisiin seurausvaikutuksiin. Muilta osin aloite ei anna aihetta toimenpiteisiin.

17. Työpaikkojen lisääminen metsäteollisuuden jalostusastetta nostamalla

(s. 36) Puoluekokous toteaa, että SDP toimii edelleen voimakkaasti sen puolesta, että Suomessa metsä- ja puunjalostusteollisuutta monipuolistettaisiin ja jalostusastetta nostettaisiin. Samalla kun jalostusastetta nostetaan, muistetaan tehokas mutta kestävä ja terve metsien hoitaminen sekä investoinnit myös perinteisen puunjalostusteollisuuteen kehittämiseen, kuten esimerkiksi bioenergiahankeet sahojen kyljessä. Samalla kartoitetaan ja poistetaan mahdolliset hallinnolliset, lainsäädännölliset ja muut esteet, jotka haittaavat metsäalan monipuolista kehittymistä. Suunnitelmat metsästä saatavan energian lisäämiseksi eivät saa johtaa epäterveeseen tukipaketointiin, joka uhkaa jatkojalostusta. Puoluekokous viittaa SDP:n metsäohjelmaan tammikuulta 2010 sekä tulevaisuusasiakirjaan.

18. Teollisuudella turvataan hyvinvointiyhteiskunta

(s. 42) Puoluekokous korostaa vahvan ja uudistuvan sekä monialaisemman teollisen perustan merkitystä Suomen taloudelle. Puoluekokouksen mielestä suomalaiselle teollisuudelle on taattava mahdollisimman tasavertaiset kilpailuasetelmat maailmantaloudessa. Puoluekokous vaatii kohtuuhintaisen, turvallisen sekä ympäristöä säästävemmän energian saatavuuden turvaamista, logistiikan ja infrastruktuurin parantamista sekä koulutus- ja innovaatiojärjestelmien kehittämistä.

19. Yhteiskunnallista yrittäjyyttä edistettävä Suomessa

(s. 44) Puoluekokous velvoittaa puoluehallituksen ryhtymään toimiin selvittääkseen keinoja yhteiskunnallisten yritysten toimintaedellytysten parantamiseksi Suomessa.

20. Pienten yritysten työntekijöiden palkkausta tuettava

(s. 45) Puoluekokous pitää yritysten kasvumahdollisuuksien parantamista ja pienyrittäjien aseman helpottamista tärkeänä. Puoluekokous viittaa tulevaisuusasiakirjaan.

21. SDP ympäristöystävällisen ruokateollisuuden puolueeksi

(s. 47) Puoluekokouksen mielestä elintarvikealan elinkeinopoliitikassa sekä maatalouspolitiikassa pitäisi kyetä nykyistä paremmin huomioimaan ympäristönäkökohdat. Ympäristöystävällisestä elintarviketeollisuudesta voi tulla oikeilla toimenpiteillä kasvava ala Suomessa.

Päätökset veroaloitteista

22. Veropohjaa on laajennettava

(s. 49) Puoluekokous toteaa, että veropolitiikan tavoitteena on oltava laaja ja aukoton veropohja sekä selkeä verojärjestelmä. Erilaiset verotuet ja -vähennykset on otettava kokonaisarviointin kohteeksi, ja niitä on vähennettävä nykyisestä. Kehysmenettelyn käyttöä on järjeistettävä, jotta se ei johda epätarkoituksenmukaisesti vero-vähennysten ja verotukien turhaan käyttöön.

23. Varallisuusvero on otettava uudelleen käyttöön ja pääomaveroa korotettava

24. Varallisuusvero on otettava uudelleen käyttöön ja pääomaveroa korotettava

25. Työn verotuksesta omaisuuden verotukseen

26. Oikeudenmukaiseen ja tasa-arvoiseen verotukseen

27. Varallisuusvero takaisin

28. Varallisuusveron palauttaminen

29. Tuloeroja kavennettava ja varallisuusvero palautettava

30. Varallisuusvero on otettava uudelleen käyttöön ja pääomaveroa korotettava

31. Varallisuusvero on otettava uudelleen käyttöön ja pääomaveroa korotettava

32. Pääomavero 35 prosenttiin

33. Yleinen kiinteistövero jaettava kahtia, asuin- ja muille tonteille eri veroluokka

34. Kiinteistöverotuksen tulee huomioida vapaa-ajan kiinteistöt kunnallistekniikan alueella

35. Asuinrakennusten kiinteistöveron porrastaminen ei saa eriarvoistaa kiinteistöjen omistajia

(s. 65) Puoluekokous toteaa, että omaisuuksia ja varallisuutta pitää verottaa nykyistä kireämmin.

Puoluekokous yhtyy tavoitteeseen pääomatuloveron kiristämisestä ja kannattaa sen tekemistä progressiiviseksi.

Puoluekokous toteaa, että kiinteistövero on edelleen käyttökelpoinen vero palveluiden rahoittamiseksi. Kiinteistöveron taso on Suomessa kansainvälisesti ottaen alhainen. Kiinteistöverotus on siten yksi keino etsittäessä keinoja turvata kuntien riittävät verotulot. Mikäli kiinteistöveroa joudutaan kiristämään, pitää tulonjakovakovaikutuksia pehmentää erilaisten lykkäys- ja huojennusjärjestelmien avulla. Kunnilla tulee olla riittävästi liikkumavaraa kiinteistöveroprosenttien päättämisessä.

Pääomaverotuoton suuntaamisesta kunnille puoluekokous ottaa kantaa aloitteiden 36-37 päätöksessä.

36. Yhteisöverotulot kunnille

37. Luonnollisten henkilöiden saamien pääomatulojen saattaminen kunnallisverotuksen piiriin

(s. 69) Puoluekokous toteaa, että kuntien rahoitus on syytä pitää mahdollisimman vakaana ja ennustettavana.

Samalla on rakennettava kunnille mahdollisuuksia nykyistä parempaan taloudelliseen itsenäisyyteen ja pyrittävä parempaan kuntalaisten keskinäiseen tasavertaisuuteen. Kunta-valtio -suhteen uudistamisessa on monipuolistettava kuntien veropohjaa ohjaamalla osa yhteisö- ja pääomatuloverotuloista pysyvästi kunnille.

Pääomaverotuksen rakenteen ja tason osalta puoluekokous viittaa aloitteiden 23-35 päätökseen.

38. Eläkeläisten verotuksen alentaminen

(s. 70) Puoluekokous yhtyy huoleen eläkeläisten toimeentulosta, mutta toteaa, että eläkeläisten toimeentulosta on huolehdittava ensi sijassa eläkepolitiikan keinoin. Eläkkeiden muita tuloja alhaisempi verotus ei ole perusteltua.

Pääomaverotuksen osalta puoluekokous viittaa aloitteiden 23-35 päätökseen.

39. Maksujen ja verojen oikeudenmukaistaminen

40. 1200 euroa kuukaudessa ansaitsevien vapauttaminen tuloverosta

(s. 72) Puoluekokous toteaa, että verotuksen progressiota on lisättävä. Veropolitiikan peruslähdekohtana on oikeudenmukaisuus. Maksettavien verojen on nykyistä vahvemmin perustuttava veronmaksukykyyn, mikä edellyttää progressiivisten elementtien lisäämistä. Verotettavan tulon alarajaa on nostettava kunnallisverotuksessa, kuitenkin niin, ettei vaaranneta kuntien peruspalveluita.

41. Valuutanvaihtoveron ja kansainvälisten verojen toteuttaminen

(s. 76) Puoluekokous toteaa, että finanssimarkkinoiden demokraattista kontrollia on lisättävä ja hallitsematonta spekulatiota on hillittävä. Finanssimarkkinat on saatava nykyistä paremmin palvelemaan tuotannollista toimintaa palvelevia investointeja. Tavoitteiden saavuttamiseksi tehtävien politiikkatoimenpiteiden on oltava kansainvälisiä. Suomen on toimittava aktiivisesti kansainvälisissä yhteisöissä ja yhteyksissä uusien kansainvälisten verojen ja sääntelytoimien aikaansaamiseksi.

42. Asuntolainojen verovähennysoikeuden rajoittaminen ahtaasti asuviin

43. Yleiseen asumisvähennykseen

44. Vuokra-asumisen tukemiseen panostettava

(s. 80) Puoluekokous toteaa, että asuntolainojen korkojen verovähennysoikeutta tulee kehittää osana verotuksen kokonaisuudistusta. Tavoitteena tulee olla tuen ohjautuminen nykyistä selkeämmin sitä tarvitseville. Julkisten tukijärjestelmien tulee kohdella myös omistus- ja vuokralla-asumista tasapuolisesti. Julkisen asuntotuotannon roolia asuntopolitiikassa on kasvatettava. Tavoitteeksi tulee asettaa kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen riittävyys.

45. Vuokra-asuntojen tuotanto arvonlisäverolliseksi

(s. 83) Puoluekokous toteaa, että vuokra-asumisen kustannuksia on kevennettävä. Samalla tasapainotettaisiin omistusasumiseen suunnattua tukea. Arvonlisäverotuksen kautta annettu tuki on periaatteessa mahdollista, mutta siihen liittyvä EU-lainsäädäntö on sekava ja edellyttäisi lisäselvitystä. Koska toisaalta olisi vältettävä rinnakkaisia tukijärjestelmiä, puoluekokous pitää asumistuen kehittämistä ensisijaisena vuokra-asumisen tukimuotona.

46. Kotitalouden kakkosauton ajoneuvovero

(s. 84) Puoluekokous yhtyy tavoitteeseen vähentää yksityisautoilua. Ajoneuvoveron porrastaminen kotitalouden ajoneuvojen määrän mukaan ei kuitenkaan olisi toimiva ratkaisu, eikä sitä tule ottaa käyttöön.

47. Yksityisautolla tapahtuvan työmatkaliikenteen verovähennysoikeuden poistaminen

(s. 86) Puoluekokous toteaa, että yksityisautolla tapahtuvaa työmatkaliikennettä tulee ensisijaisesti vähentää tiivistämällä yhdyskuntarakennetta ja lisäämällä joukkoliikenteen sekä kevyen liikenteen houkuttelevuutta. Asunnon ja työpaikan välisten matkakustannusten verovähennysoikeuden poistaminen yksityisautolla tapahtuvista työmatkoista on hyvin hankalasti toteutettavissa, joten se ei ole tehokas keino yksityisautoilun vähentämisessä. Asunnon ja työpaikan välisten matkakustannusten verovähennysoikeutta on tarkasteltava osana veropohjan laajentamistavoitetta ja verovähennysten karsimistavoitetta. Työsuhdeautoedun tulisi koskea vain niitä yrityksiä, jotka ovat ottaneet käyttöön työsuhdematkalipun.

Päätökset työelämäaloitteista

48. Työntekijän tasavertaiset oikeudet työelämässä

(s. 89) SDP selvittää EU-direktiiviin ja työsopimuslainsäädäntöön perustuvan liikkeenluovutusta koskevan sääntelyn toimivuutta ja toimii vahvistaakseen henkilöstön turvaa liikkeenluovutustilanteissa.

49. Kunnat panostamaan työntekijöittensä jaksamiseen

(s. 92) Sosialidemokraattiset toimijat panostavat sekä kunta- että valtiotasolla kuntien työntekijöiden työhyvinvointiin ja työssä jaksamiseen lisäämällä henkilöstön vaikutusmahdollisuuksia, keventämällä palvelujen hallinnointia ja purkamalla turhia hierarkioita. SDP toimii sen eteen, että palveluiden tuottamiseen – erityisesti hoiva- ja hoitopalveluihin – saadaan lisää voimavaroja, mutta myös tuottavuutta lisätään mm. edistämällä aktiivisesti kunta- ja palvelurakenteiden uudistamista. Kuntatyönantajan kilpailukyvyistä on pidettävä huolta. Tämä ehkäisee palveluiden ideologista yksityistämistä ja ulkoistamista.

50. Työn jakaminen

51. Lyhennetyin työaikamallin käyttö Suomessa selvitettävä

(s. 95) SDP katsoo, että Suomen lainsäädäntöön perustuva lomautusmalli on pääosin toimiva keino irtisanomisten välttämiseksi. On kuitenkin syytä selvittää pysyvään työsuhteeseen perustuvien uusien työn jakamismallien soveltuvuutta suomalaisille työmarkkinoille. Vuorotteluvapaan käyttöä tulee heikossa työllisyystilanteessa lisätä keventämällä määräaikaisesta sen ehtoja, ja ottamalla käyttöön korotettu tuki silloin, kun vuorotteluvapaalle siirtyvän työntekijän tilalle palkataan kaksi nuorta työnhakijaa. Myös työttömien työllistymistä ja ikääntyvien työntekijöiden työssä jaksamista tukeva osa-aikaisien uudistaminen on toteutettava välittömästi erityisesti nuorten työttömien työllistymistä tukevalla tavalla.

52. Pätkätyöläisten oikeusturvasta pidettävä huolta

53. SDP:n ajettava pätkätyöläisille lomapankkia

54. Vuokratyön työehtoja parannettava

55. Määräaikaisten työsuhteiden määrää vähennettävä

(s. 102) Puoluekokous velvoittaa SDP:n eri toimijoiden ottavan pätkä- ja muissa epätyypillisissä työsuhteissa työskentelevien oikeusturvan ja sen kehittämisen tasaveroiseksi painopisteeksi vakituisista työsuhteista huolehtimisen rinnalle, sekä toimimaan sen eteen, että työelämässä heikossa asemassa olevilla on nykyistä vahvemmat oikeudet ja ennen kaikkea keinot toteuttaa noita oikeuksia. SDP ajaa vuokratyöntekijöille varallaolokorvauksen kaltaista takuupalkkaa sekä parempaa työsuhdeturvaa, tavoitteenaan taata vuokratyöntekijöille työsuhte henkilöstöä vuokraavaan yritykseen. Ns. pätkätyöläisten lomapankki on otettava käyttöön, niin että sen käytännöt sopivat erilaisiin työsuhdemuotoihin. Päämääränä on, että samankaltaisista työntekotilanteista ansaitsee samalla työmäärällä samat edut ja oikeudet riippumatta työnteon ja työsuhteen muodosta.

56. Työsuojelupiirien toimintaedellytykset turvattava

57. Työsuojelun resurssit turvattava

(s. 105) Puoluekokous yhtyy aloitteisiin. Puolue toimii jatkossakin niin, että työsuojeluviranomaisten riittävät resurssit turvataan, jotta konkreettiset työpaikkakäynnit ovat mahdollisia. Samalla edistetään myös ennakkoluulottomasti keinoja, joilla voidaan taata työntekijöille oikeus aitoon vapaa-aikaan.

58. Yksilölliset voimavarat on huomioitava ja hyödynnettävä

(s. 107) Esteettömyyden tulee toteutua niin työelämässä kuin muussa yhteiskunnallisessa toiminnassa. Työntekijöiden asemaa tukevia työelämän joustoja on lisättävä silmälläpitäen osatyökykyisten mahdollisuudet työntekoon. Samalla on huolehdittava sosiaaliturvan riittävydestä, mm. työkyvyttömyyseläkkeen, eläkkeensaajien asumistuen ja työansioden yhteensovittamisesta niin, että tuloloukkujen syntyminen estetään ja että toimeentulon taso on riittävä.

PÄÄTÖKSET SOSIAALI-, SOSIAALIPALVELU- JA TERVEYSPOLIITTISISTA ALOITTEISTA 59-143

Aloitekirjan sivut 109-268, sivunumero (s. xx) päätöksen edessä viittaa aloitekirjaan.

Päätökset sosiaalialoitteista

59. Työttömyyspäivärahan maksatus

(s. 110) Puoluekokous pitää nykyistä kerran kuukaudessa tapahtuvaa sosiaalietuuksien maksatusta perusteltuna eikä näe syytä muuttaa lainsäädäntöä tältä osin.

60. Perustulosta uuden polven sosiaalivakuutus

61. SDP:lle perusteltu kanta perustulosta

(s. 113) Puoluekokous toteaa, että perusteiltaan nykymuotoinen, syyperusteinen sosiaaliturvajärjestelmä on toimiva, kannustava ja oikeudenmukainen. Puoluekokous pitää tärkeänä tavoitteena, että koko hyvinvointijärjestelmän toimeenpano on asianmukaista ja joutuisaa sekä asiakaslähtöistä ja luotettavaa. Puoluekokous pitää myös tärkeänä, että sosiaaliturvan ja koko hyvinvointivaltion suunnista käydään avointa ja vilkasta keskustelua puolueessa ja että järjestelmiä kehitetään ja selkeytetään ottaen huomioon työelämän ja yhteiskunnan muutos. Huomio pitää kiinnittää myös siihen, että työn vastaanottaminen olisi kaikissa tilanteissa edullisempaa kuin tukien varassa eläminen.

62. Upphandlingslagen gör svaga och gamla människor till spelbrickor Hankintalaki tekee heikoista ja vanhoista pelinappuloita

(s. 121) Puoluekokous katsoo, että palvelujen osto-osaamista kunnissa tulee vahvistaa silmäläpäitäen erityisesti sosiaali- ja terveyspalvelujen laatua. Hankintalainsäädännön sosiaali- ja terveyspalveluille asettama 50 000 euron kynnyсарvo on vähintään kaksinkertaistettava. On myös pidettävä esillä sosialidemokraattien kantaa, jonka mukaan järjestämisvastuu sosiaali- ja terveyspalvelujen ja koulutuksen alalla kuuluu julkiselle vallalle, ja yleishyödyllisten yhteisöjen ja yksityisen yritystoiminnan tuottamat palvelut ovat ainoastaan laajaa julkista palvelutuotantoa täydentäviä. Kaupallisesti tuotettuja palveluja on järkevää hyödyntää vain silloin, kun se on välttämätöntä ja kun ne tehostavat kunnan palvelutuotantoa aiheuttamatta palvelujen tasarvoiselle saatavuudelle tai ihmisten elämään kohdistuvia negatiivisia vaikutuksia. Palveluiden tuottajien laadunvalvontaa on tehostettava.

(s. 124) Partikongressen anser att upphandlingskunnandet i kommunerna bör förstärkas särskilt då det gäller kvaliteten i social- och hälsovårdsservicen. Upphandlingslagens tröskelvärde för social- och hälsovårdstjänsterna på 50 000 euro bör minst fördubblas. Vi bör också framhålla socialdemokraternas ståndpunkt enligt vilken ansvaret för produktionen av social- och hälsovårdsservicen och utbildningen är den offentliga maktens, och att den service som produceras av allmännyttiga organisationer och privata företag endast är ett komplement till den offentliga breda serviceproduktionen. Kommersiellt producerad service är det förnuftigt att utnyttja då det är nödvändigt och då en sådan upphandling effektiviserar kommunens serviceproduktion utan att förorsaka negativa effekter på en jämbördig servicetillgänglighet och människors liv. Vi bör effektivisera kvalitetsövervakningen av serviceproduktionen.

63. Minimieläke 1100 euroa kuukaudessa

64. Eläkkeiden korjaus

65. Motverka utslagning av pensionärerna

Eläkeläisten syrjäyttämistä vastaan

66. Eläkeindeksin tarkistusajankohta ja määrittäysperusteet tulee muuttaa sekä pieniin eläkkeisiin tulee tehdä selkeä tasakorotus tai poistaa verotus kokonaan

67. SDP:n ajettava köyhän kansan asiaa

68. Pieniä työeläkkeitä ja työeläkeindeksi parannettava

(s. 131) Puoluekokous toteaa, että nykyinen työeläkeindeksi on osa vuonna 2005 tehtyä työeläkeuudistusta, jolla pyrittiin varmistamaan kohtuullinen työeläketurva eri sukupolvien välille ja vahvistamaan työeläkejärjestelmän rahoitusta. Työeläkkeiden ostovoiman turvaamiseksi selvitetään mahdollisuudet kehittää indeksijärjestelmää. Puoluekokous toteaa, että työeläkkeiden indeksiturvaa koskevat tarpeelliset selvitykset ja niiden johdosta mahdollisesti tehtävät muutokset tulee tehdä työmarkkinajärjestöjen ja valtiovallan kolmikantaneuvotteluin.

Työeläketurvassa ja sen rahoituksessa on otettava huomioon myös sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus. Myös kansaneläkkeen riittävä taso on turvattava.

Eläkkeiden ja muiden sosiaalietuuksien tasoa on jatkuvasti seurattava. Tarkastelun tulee perustua kokonaisuuden seuraamiseen ja ottaa huomioon muut etuudet kuten asumistuki. Kokonaisuutena on turvattava kohtuullinen elämisen taso.

Aloitteessa 67 esitetään lisäksi muutosta lapsilisiin, minkä osalta viitataan vastaukseen aloitteista 83–84 sekä varallisuusveron palauttamista, minkä osalta viitataan aloitteiden 23–35 vastaukseen.

(s. 133) Partikongressen konstaterar att det nuvarande arbetspensionsindexet är en del av arbetspensionsreformen från 2005 i vilken strävan var att garantera ett rimligt arbetspensionskydd mellan olika generationer och förstärka finansieringen av arbetspensionssystemet. För att trygga arbetspensionernas köpkraft utreds möjligheterna att utveckla indexsystemet. Partikongressen konstaterar att nödvändiga utredningar av pensionernas indexskydd och därefter eventuella förändringar bör ske i trepartsförhandlingar mellan arbetsmarknadsorganisationerna och statsmakten.

I arbetspensionsskyddet och dess finansiering bör man också beakta rättvisa mellan generationerna. En tillräckligt hög nivå på folkpensionen bör tryggas.

Man bör fortlöpande granska nivån på pensionerna och de övriga sociala förmånerna. Granskningen bör grunda sig på att följa med helheten och man bör också ta i beaktande andra förmåner, exempelvis bostadsstödet. Som helhet bör en rimlig levnadsstandard tryggas.

I motion 67 föreslås vidare förändringar i barnbidragen och till den delen hänvisas till svaren på motionerna 83-84, samt ett återinförande av förmögenhetsskatten och till den delen hänvisas till svaren på motionerna 23-35.

69. Maahamme saatava köyhyyden vähentämishjelma

70. Perusturvaa korotettava

71. Pieneläkeläisten ja lapsiperheiden toimeentulotuen parantaminen

72. Kansallisen köyhyysohjelman laatiminen

73. Pienituloiset yksineläjät köyhyysloukussa

74. Perusturvan tasoa nostettava

75. Perusturvan tasoa parannettava

76. Riittävä toimeentulo takaa omaehtoisen elämän

(s. 142) Puoluekokous yhtyy aloitteiden vaatimukseen hyvinvointierojen tasaamisesta ja köyhyyden ja syrjäytymisen määrätietoisesta ehkäisemisestä. Puoluekokous toteaa, että niiden tulee olla läpikäyvinä teemoina maan seuraavan hallituksen hallitusohjelmassa ja kaikilla harjoitettavan politiikan osa-alueilla.

77. Palomiesten eläkeiän palauttaminen 55 ikävuoteen

78. Palomiesten eläkeikä

(s. 145) Puoluehallitus viittaa vuoden 2008 puoluekokouksessa tehtyyn linjaukseen, jonka mukaan palomiesten eläkeikä tulee laskea 58 vuoteen. Tätä tavoitetta on syytä tarkistaa, mikäli palomiesten työnkuvassa ja työn organisoinnissa tapahtuu todellisia muutoksia. Sen lisäksi on tärkeää huolehtia palomiesten työkyvystä panostamalla työterveyshuoltoon, ammatilliseen koulutukseen, koulutukseen ja työjärjestelyihin.

79. Sovitteleva päiväraha pois nykyisessä muodossaan
80. Työttömyysturvan odotusajan kohtuullistaminen

(s. 147) Puoluekokous pitää perusteltuna kehittää työttömyysturvalainsäädäntöä siten, että se kaikissa tilanteissa kannustaa työn tekoon, kouluttautumiseen tai muihin aktiivitoimiin. Työttömyysturvajärjestelmän tulee myös taata kohtuullinen toimeentulo kaikissa tilanteissa. Jos viiden kuukauden odotusaika uhkaa kohtuullista toimeentuloa, on ryhdyttävä toimenpiteisiin toimeentulon turvaamiseksi aikaa lyhentämällä tai muilla toimenpiteillä.

81. Taiteilijaeläkkeiden lukumäärä tuplattava
82. Valtion eläke vapaille tutkijoille ja intellektuelleille

(s. 151) Puoluekokous katsoo, että taiteilijaeläkkeiden lukumäärä on asteittain kaksinkertaistettava. Muilta osin Suomessa asuvan eläketurva on järjestetty lakisääteisten työ- ja kansaneläkejärjestelmien kautta.

83. Lapsilisä täydellisenä myös toimeentulotukiasiakkaille
84. Stop tuloerojen kasvulle

(s. 154) Lapsilisäjärjestelmää on uudistettava niin, että kaikista lapsista maksetaan samansuuruinen lapsilisä. Lapsilisät tulee sijoittaa indeksiin ja lapsilisää tulee maksaa myös 17-vuotiaista. Puoluekokous edellyttää, että selvitetään, voidaanko lapsilisä muuttaa etuoikeutetuksi tuloksi toimeentulotukea myönnettäessä.

85. Vanhempainvapaajärjestelmä uudistettava
86. Vanhempainvapaajärjestelmää on muutettava
87. Vanhempainrahojen korvattava palkka kokonaan
88. Vanhempainvapaat jaettava 6+6+6 -mallin mukaan

(s. 159) Puoluekokous toteaa, että vanhempainvapaajärjestelmää tulee edelleen kehittää kannustamalla isä vanhempainvapaiden pitämiseen ja varaamalla molemmille oman osansa vanhempainvapaista. Vanhemmuuden kustannuksia mies- ja naisvaltaisten alojen kesken on syytä tasata entistä paremmin. Vanhempainpäivärahojen tasoa tulee korottaa nykyisestä ja vanhempainrahakautta tulee tulevaisuudessa ajallisesti jatkaa.

89. Verottoman tuen alaraja nostettava

(s. 161) Puoluekokous velvoittaa SDP:n eri tahot toimimaan oikeudenmukaisen verotuksen puolesta sekä sen eteen, että sosiaaliturvan taso on köyhyyden ehkäisemiseksi riittävän korkealla ja koordinoitu verotuksen kanssa sekä että julkisten palveluiden riittävä saatavuus ja hyvä laatu turvataan.

Lisäksi viitataan aloitteista 39-40 annettuun vastaukseen.

90. Tasa-arvoa työn ja perheen yhteensovittamiseen

(s. 166) Rakennetyöttömyyden kohteeksi joutuneiden aseman parantamiseksi on irtisanottujen muutosturvaa laajennettava niin, että yksittäisiä työntekijöitä pystytään tehokkaammin suojaamaan työelämässä tapahtuvien rakennemuutosten kielteisiltä vaikutuksilta.

Ammattiyhdistys- ja työnantajajärjestöjen kanssa on neuvoteltava ratkaisu vapaan saamiseksi omien, apua tarvitsevien vanhempien hoitamiseen samoin kuin sairastuneiden lasten hoitamiseksi. 2-3 kuukauden pituisen ikääntyneiden vanhempien hoitamiseen ja asioiden järjestämiseen tarkoitettua palkattoman hoitovapaan vaikutukset selvitetään ja ryhdytään selvityksen pohjalta mahdollisiin toimenpiteisiin.

Työttömän mahdollisuuksia opiskella ja kehittää työmarkkinakelpoisuuttaan työttömyyden aikana kehitetään edelleen.

Perhevapaajärjestelmää koskevien esitysten osalta viitataan aloitteiden 85-88 päätökseen.

Verotuksen ja yrittäjyyttä koskevien esitysten osalta viitataan aloitteiden 22, 8, 19 ja 20 päätöksiin.

91. Koulukuraattorien tehtävät ja kelpoisuudet selvennettävä

(s. 170) Puoluekokous yhtyy esityksiin turvata oppilaiden mahdollisuudet saada riittävät koulukuraattoripalvelut. Oppilashuollon palvelujen saatavuuden turvaamiseksi on palvelujen vähimmäismitoitus määriteltävä lainsäädännössä. Koulukuraattorien saatavuudesta on huolehdittava ja kelpoisuusvaatimuksista tulee säätää lailla pitäen lähtökohtana koulukuraattorin tehtävässä tarvittavaa vahvaa, monipuolista ja riittävän laaja-alaista sosiaalityön osaamista.

Päätökset sosiaalipalvelualoitteista

92. Vanhuksista huolehdittava

93. Vanhustenhuollon palvelujen kehittämisohjelma

94. Ikääntyneiden oikeudesta hoitoon ja hoivaan on säädettävä laki

95. Vanhustenhoivalakia tarvitaan turvaamaan laadukkaat ja riittävät palvelut

96. Kaikki tuki vanhustenhoitolaille

97. Ikäihmisille arvokas ikääntyminen

98. Vuosien karttuessa

99. Vastuu vanhuksista

(s. 184) Puoluekokous yhtyy aloitteiden vaatimukseen vanhusten hoivan ja hoidon toimivuuden ja laadun parantamiseksi ja asiakkaan oikeuksien kunnioittamiseksi. Puoluekokous viittaa tulevaisuusasiakirjaan ja toteaa, että jokaisella ihmisellä on oltava oikeus ihmisarvoiseen elämään ja palvelujärjestelmän on tuettava tätä oikeutta ihmisen itsemääräämisoikeutta kunnioittaen.

Puoluekokous vaatii, että vanhustenhoitoon säädetään laki, joka takaa vanhuksille oikeuden ihmisarvoista ja mielekästä elämää tukeviin palveluihin. Valtion on kuntien valtionosuuksissa otettava huomioon tämän lain toteuttamisesta aiheutuvat lisäkustannukset kuntataloudelle. Puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta valmistelemaan sosialidemokraattien linjaukset lain sisällöksi.

Puoluekokous katsoo, että ikäihmisten hoidon laatua on nostettava vahvistamalla ammatillista erityisosaamista ja tarjoamalla ikäihmisille yksilöllisiä, palvelutarpeen arviointia vastaavia palvelukokonaisuuksia ja yhtenäisiä hoitoketjuja sekä toteuttamalla ennaltaehkäisevää ja kuntouttavaa työtä.

Puoluekokous vaatii vapaaehtoistoiminnan edellytysten vahvistamista vanhustenpalveluissa järjestöjä tukemalla sekä ikääntyvien oman järjestötoiminnan riittävää resursointia. Puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta valmistelemaan puolueen vanhuspoliittisen ohjelman seuraavaan puoluevaltuustoon.

Puoluekokous toteaa, että puoluehallitus ottaa aloitteessa 97 tehdyn esityksen eläkepoliittisesta ohjelmasta huomioon suunnitellessaan ohjelmatyötä toimintakaudelleen. Aloitteessa 99 esitetään myös muutoksia omaishoidon tukeen, minkä osalta viitataan vastaukseen aloitteista 104-107.

Aloitteen 99 viimeisessä kohdassa mm. vaaditaan resursseja vammaisten lasten perheiden palveluihin. Sen osalta viitataan vastaukseen aloitteista 118-121.

100. Turvakotitoiminta lakisääteiseksi

(s. 187) Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteeseen saada turvakotipaikkojen määrä EU:n suositusten tasolle. Puoluekokous toteaa, että väkivallan vastaista työtä on tehtävä määrätietoisesti ja kokonaisvaltaisesti.

Puoluekokous viittaa myös vastaukseen aloitteesta 254, jossa käsitellään osittain samaa teemaa.

- 101. Maksuton ja laadukas päivähoito**
- 102. Aamu- ja iltapäiväkerhomaksut tulosidonnaisiksi**
- 103. Pidämme pienten puolta**

(s. 192) Puoluekokous yhtyy aloitteissa esitettyihin tavoitteisiin päivähoidon laadullisesta kehittämisestä, maksupolitiikasta ja ryhmäkokojen säätelystä.

- 104. Vanhustenhoitoketju ja vanhustenkotihoito sekä omaishoito kuntoon**
- 105. Omaishoidon yhdenvertaisuuden varmistaminen**
- 106. Omaishoidontuen maksamisen siirtäminen KELAlle**
- 107. Arvostettu vanhuus**

(s. 199) Puoluekokous yhtyy aloitteiden tavoitteisiin kehittää omaishoitoa vapaaehtoisena, inhimillisenä tapana hoitaa vammaisia ja ikääntyviä ihmisiä kotonaan. Yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi tuki tulee siirtää Kelan maksettavaksi ja tuen tarve valtakunnallisin kriteerein arviotavaksi.

Puoluekokous katsoo, että omaishoitajien lakisääteisten vapaapäivien turvaaminen on välttämätöntä ja vapaapäiväjärjestelyissä asiakkaiden omia toiveita on kunnioitettava ja tarpeita huomioitava.

Puoluekokous velvoittaa sosialidemokraattiset päättäjät kunnissa toimimaan siten, että omaishoitajat ja -hoidettavat saavat heille palvelusuunnitelmissa tarkoitetut palvelut. Aloitteen 104 perusteluosassa puututaan yleisesti vanhustenhoitoon, jonka osalta viitataan vastaukseen aloitteista 92-99.

108. Viittomakielisten kansalaisten hyvinvointia koskeva kannanotto

(s. 202) Puoluekokous katsoo, että vammaispolitiikan tehtävänä on varmistaa vammaisten henkilöiden yhtäläisten oikeuksien täysimääräinen toteutuminen ja syrjimättömyys yhteiskunnassa. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi Suomen on ratifioitava YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva sopimus.

109. Hyvä elämänkaari jokaiselle

(s. 204) Puoluekokous toteaa, että hyvinvointiyhteiskunnan keskeinen tavoite on tasa-arvoisen, tasapuolisen ja hyvän elämänkaaren takaaminen jokaiselle jäsenelleen. Hyvinvointipolitiikan osana on myös yksilön vastuu omasta terveydestä ja hyvästä elämästä.

110. SDP:n on ajettava stressaantuneiden miesten tukemista matalan kynnyksen tukipistein kunnissa

(s. 207) Puoluekokous yhtyy aloitteessa esitettyyn huoleen miesten syrjäytymisestä ja edellyttää puoluehallituksen toimivan siten, että palvelujärjestelmän kehittämisessä huomioidaan myös miesten terveyden edistäminen.

111. SDP:n on huolehdittava siitä, että nuoremme eivät syrjäydy **112. Lasten, nuorten ja lapsiperheiden elämä**

(s. 213) Puoluekokous yhtyy aloitteiden vaatimukseen parantaa lapsiperheiden hyvinvointia ja estää lasten ja nuorten syrjäytymiskehitys. Puoluekokous velvoittaa sosialidemokraattiset päättäjät toimimaan yli hallintosektoreiden siten, että lasten ja nuorten oikeudet hyvään elämään toteutuvat ja he voivat kasvaa turvallisessa ympäristössä ja tuntea aitoa osallisuutta yhteiskunnassa.

Puoluekokous ei hyväksy porvarihallituksen toimettomuutta nuorisotyöttömyyden edessä. Puoluekokous edellyttää, että paikallisesti kehitetään toimintamalleja, joiden avulla kyetään tunnistamaan syrjäytymis- ja/tai koulunsa keskeyttämisvaarassa olevat nuoret. Tuetaan heitä mo-

niammatillisesti yli hallintokuntarajojen ja huolehditaan siitä, että tukea ja ohjausta annetaan myös peruskoulun jälkeen.

Puoluekokous katsoo, että nuorten yhteiskuntatakuu on toteutettava ja sitä on edelleen kehitettävä yhä vaikuttavammaksi välineeksi kiinnittää nuoret osaksi yhteiskuntaa ja työelämää. Aloitteen 112 lapsiperheiden toimeentulo-ongelmia koskevan esityksen osalta viitataan vastauksiin aloitteista 69-76 sekä aloitteista 83-84.

113. Puutarhaterapiaa vanhuksille

(s. 215) Puoluekokous yhtyy aloitteeseen sisältyvään yleiseen tavoitteeseen edistää hyvien käytäntöjen leviämistä vanhustenhoidossa, sekä erityisesti edistää tutuista ja arkisista asioista koituvaa iloa hoitoa tarvitseville vanhuksille. Puutarhaterapia on yksi esimerkki hyvästä käytännöstä, jossa arkisia iloja hyödynnetään terapeuttisesti.

Puoluehallitus viittaa vastaukseen aloitteista 92-99 ja toteaa, että vanhustenhoidossa on otettava käyttöön uusia ennakkoluulottomia ajattelumalleja ja hyviä käytäntöjä.

114. Vanhusten perhehoito

(s. 217) Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteisiin edistää ammatillista perhehoitoa kunnissa sekä valtion tuesta perhehoidolle.

115. Palveluasuntojen maksut säädeltävä ja palveluasunnoissa asuville turvattava käyttövara

(s. 220) Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteisiin säädellä palveluasumisen maksuja ja turvata palveluasumisen piirissä oleville henkilökohtainen käyttövara.

116. Lasten huostaanottojen lisääntymisen hillitseminen muuttamalla lastensuojelun rahoitusmallia

(s. 223) Puoluekokous edellyttää SDP:n toimivan siten, että lastensuojelua kunnissa toteutetaan lasten ja perheiden hyvinvoinnin turvaamiseksi tukemalla kuntien ennaltaehkäisevää lastensuojelutyötä resursseja lisäämällä, eivätkä lastensuojelun rahoitusmallit ohjaa päätöksentekoa.

117. Ikääntyneen väestön hyvinvointi

(s. 227) Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteeseen vaikuttaa ikääntyvien kansalaisten toimeentulon ja hyvinvoinnin turvaamiseen.

Puoluekokous ei hyväksy voimassa olevaa palvelusetelilainsäädäntöä vaan vaatii palvelusetelin arvon sitomista kunnalliseen asiakasmaksujärjestelmään terveyden tasa-arvon ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden lisäämiseksi yhteiskunnassamme.

Tulevan työllisyyskehityksen osalta puoluekokous viittaa vastauksiin aloitteista 5 ja 7 sekä tulevaisuusasiakirjaan.

118. Vanhemmuutta tuettava

119. Sijaisvanhemmuutta tuettava

120. Ennen lapsen tuloa

121. Jaettu vanhemmuus myös eron jälkeen

(s. 235) Puoluekokous yhtyy aloitteiden vaatimukseen lapsiperheiden hyvinvoinnin edistämiseksi ja palvelujen kehittämiseksi. Erityishuomion tulee jatkossa olla varhaisessa tuessa ja ennaltaehkäisevissä palveluissa.

Puoluekokous kehottaa sosialidemokraatteja paikallisella tasolla edistämään lapsiperheiden hyvinvointia ja palveluiden kehittämistä.

Puoluekokous kehottaa sosialidemokraattisia päätöksentekijöitä toimimaan sen puolesta, että erilaiset perhemallit ja jaetun vanhemmuuden tukeminen myös eron jälkeen huomioidaan aiempaa paremmin myös perhepoliittisia järjestelmiä kehitettäessä.

Päätökset terveysaloitteista

Perusterveydenhoito ja julkinen terveydenhuolto yleisesti

122. Terveyspalvelut kuntien järjestämänä 123. Sosiaali- ja terveyspalveluiden eriarvoistumisen vähentämiseksi

124. Julkisen terveydenhuollon toimivuudesta on pidettävä huolta

125. Julkiset palvelut on turvattava

(s. 241) Puoluekokous toteaa, että julkisen terveydenhuollon turvaaminen on yksi keskeinen alkavan puoluekokouskauden tavoite. Puoluekokous yhtyy aloitteiden tavoitteisiin turvata julkinen terveydenhuolto, tiukentaa ja resursoida terveyspalvelujen valtakunnallista ohjausta sekä pyrkiä terveydenhuollon rahoituksen uudistamiseen.

SDP:n tavoitteen mukainen terveydenhuolto asettuu seuraavien tukijalkojen varaan:

- 1) riittävät julkiset resurssit
- 2) vahvat peruskunnat, jotka järjestävät terveyspalvelut
- 3) selkeytetty terveydenhuollon rahoitusjärjestelmä
- 4) sosiaali- ja terveydenhuollon tiivis hallinnollinen ja toiminnallinen yhteys
- 5) riittävä, koulutettu terveydenhuollon henkilöstö, sekä vetovoimainen julkisen terveydenhuollon työympäristö
- 6) valtion normiohjaus, joka varmistaa yhtenäisen palvelujen saatavuuden maassa, sekä asettaa selkeän vähimmäistason näille palveluille
- 7) terveyserojen kaventaminen
- 8) terveyttä edistävä yleinen yhteiskuntapolitiikka

Näiden tavoitteiden saavuttaminen edellyttää julkisen terveydenhuollon ja sen rahoituksen vahvistamista alkavalla puoluekokouskaudella.

126. Ensihoitopalvelun järjestämistä ja saatavuutta uhkaavat epävarmuustekijät poistettava

(s. 245) Puoluekokous yhtyy aloitteessa esitettyihin perusteisiin ensihoitoa koskevalle päätöksenteolle.

127. Kielteinen päätös kaikille terveydenhoidon ja vanhustenhoidon yksityistämisille

(s. 247) Puoluekokous ei pidä tässä tilanteessa mahdollisena ehdottoman kielteistä kantaa yksityisten palvelujen käyttämisestä julkisen terveydenhuollon ja vanhustenhoidon täydentäjinä. Puoluekokous toteaa kuitenkin julkisen palvelutuotannon vahvistamisen ja tehostamisen kiireelliseksi maamme kaikissa osissa.

128. Terveydenhuolto maksuttomaksi

(s. 248) Puoluekokous yhtyy aloitteeseen sisältyvään tavoitteeseen alentaa terveydenhuollon maksurasitetta kansalaisille.

Puoluekokous toteaa, että sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujärjestelmää tulee selkeyttää ja kehittää. Maksukattoa tulee madaltaa, eikä asiakasmaksuja tule sitoa elintasoindeksiin. Terveystoimittajan vastaanoton tulee olla maksuton.

129. Päihdehuoltoa kehitettävä Suomessa

(s. 249) Puoluekokous yhtyy tavoitteeseen lisätä päihdehuollon resursseja. Edelleen puoluekokous yhtyy kantaan siitä, että päihdeongelmaisten äitien tahdosta riippumattoman hoidon tulee olla viimesijainen keino hoidossa. Lapsen etu puoltaa päihdeongelmaisten äitien tahdosta riip-

pumattoman hoidon saamista yhteiskunnan keinovalikoimaan. Hoitotakuun tulee toteutua päihdehuollossa. Raskaana oleville naisille tulee taata oikeus päihdehoitoon.

Erikoissairaanhoito

130. Vaativan erikoissairaanhoidon kustannusten siirtäminen valtiolle

131. Erikoissairaanhoito valtion kustannettavaksi

132. Erikoissairaanhoito valtion vastuulle

(s. 252) Puoluekokous yhtyy aloitteiden tarkoitukseen siitä, että erikoissairaanhoidon palvelut tulevat turvatuiksi ja että ne ovat saatavilla tasavertaisesti koko maassa. Valtiolla on viimesijainen vastuu sen turvaamisesta, että kansalaiset pääsevät tasavertaisesti erikoissairaanhoitoon.

Terveyden edistäminen

133. SDP:n on ajettava Suomeen malli, jossa painopiste on ennaltaehkäisyssä

(s. 253) Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteeseen nykyistä tehokkaammasta terveyden edistämistoiminnasta. Aloitteen mukaisen koko kansan neuvolan perustamista puoluekokous ei pidä tarpeellisenä. Puoluekokous viittaa tulevaisuusasiakirjan terveystavoitteisiin ja toteaa, että aloitteessa kuvattu neuvolatehtävä toteutuu SDP:n tulevaisuusasiakirjan mukaisessa uudessa terveyskeskuksessa, sekä sitä täydentävässä työterveydenhuollossa, vanhusneuvolas-
sa, kaikille suunnatussa terveystarkastuksessa ja internetpohjaisessa terveyspalvelussa.

134. Arkiliikunnan mahdollisuuksien lisääminen väestön terveyden edistäjänä

(s. 255) Puoluekokous toteaa arkiliikunnan lisäämisen olevan tavoiteltavaa myönteisten terveysvaikutusten vuoksi, sekä arkiliikunnan olevan yksi monista mahdollisuuksista vähentää Suomen hiilipäästöjä. Näistä syistä puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteeseen arkiliikunnan mahdollisuuksien lisäämisestä. Mahdollisuuksia luodaan niin kunnallisessa kuin valtiollisessakin päätöksenteossa. Puoluekokous kannustaa SDP:n päättäjiä edistämään päätöksenteossaan arkiliikuntaa, sekä kehottaa puoluehallitusta ottamaan ohjelmatyössään pohdittavaksi keinoja edistää arkiliikunnan mahdollisuuksia muun muassa työpaikkoja, kouluja sekä urheiluseuroja tukena käyttäen.

Terveydenhuollon rahoitus

135. Julkiset varat julkisen terveydenhoidon kehittämiseen

136. Yksityisten terveydenhoitopalvelujen Kela-korvausjärjestelmä purettava

137. Julkisen terveydenhuollon rahoitusjärjestelmän uudistamiseksi

138. Julkinen terveydenhuolto on pelastettava

(s. 261) Viitaten tulevaisuusasiakirjan terveystavoitteisiin puoluekokous toteaa, että rahoitusta koskeva ohjelmallinen ja poliittinen valmistelu on käynnistetty puoluekokouskaudella 2008-2010 ja jatkuu puoluekokouskaudella 2010-2012.

Lisäksi viitataan aloitteista 122-125 annettuun vastaukseen.

Terveydenhoito työnä

139. Terveydenhoitoalan työ arvostetuksi ja palkka kohtuulliseksi

(s. 263) Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteeseen hoitoalan työolojen, koulutuksen ja palkkauksen saattamisesta sellaiselle tasolle, joka tukee henkilökunnan jaksamista ja edistää alan houkuttelevuutta. Koulutuksessa erityisesti maahanmuuttajataustaisten työntekijöiden selviäminen työstä otetaan huomioon.

Puoluekokous velvoittaa puoluehallituksen kartoittamaan keinoja, jolla tavoitetta voi tukea tietäen, että puolue ei ole palkka- ja työehtoneuvotteluiden osapuoli.

Lasten ja nuorten terveys

140. Terapiapalvelut peruskouluihin oppilaiden saataville

(s. 264) Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteeseen koulujen oppilashuollon kehittämisestä. Puoluekokous velvoittaa puoluehallituksen ottamaan oppilashuollon kehittämisen sekä mahdolliset terapiapalvelut huomioon ohjelmatyössään puoluekokouskaudella.

141. Nuorten mielenterveyspalveluihin ja ennaltaehkäisevään työhön panostetaan

(s. 265) Puoluekokous yhtyy aloitteeseen, ja toteaa, että keskeistä nuorten mielenterveyspalveluiden saattamisessa kuntoon on valtion selkeä normiohjaus siitä, millaiset palvelut on järjestettävä, sekä tätä ohjausta vastaava rahoitus kunnille. Nuorten mielenterveysongelmia on ehkäistävä ennalta.

142. Opiskeluterveydenhuolto turvattava

(s. 266) Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja toteaa, että opiskelijoiden eriarvoisuutta terveyspalveluiden suhteen on kavennettava parantamalla heikoimmassa asemassa olevien opiskelijoiden palveluita ja opiskeluterveydenhuoltoa tulee kehittää kokonaisuutena ja sen on lähdettävä opiskelijoiden omista tarpeista.

143. Alle 25-vuotiaille tulee tarjota mahdollisuus maksuttomiin ehkäisyvälineisiin

(s. 267) Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteeseen seksuaaliterveydenhuollon tasa-arvosta. Samalla puoluekokous kuitenkin katsoo, että suurin este tasa-arvon tiellä on nuorten vaihteleva ja riittämätön tieto ja ymmärrys suojaamattoman seksin riskeistä. Maksuttomat ehkäisyvälineet on nähtävä osana valistustyötä, ei itseisarvollisena ja subjektiivisena yksilön oikeutena. Tästä syystä puoluekokous yhtyy aloitteen tarkoitukseen seksuaaliterveydenhuollon tasa-arvon edistämisestä todeten, että maksuttomat ehkäisyvälineet voivat nykyistä laajemmin kuulua valistustyöhön, mutta korostaa, että subjektiivista oikeutta maksuttomiin ehkäisyvälineisiin ei ole syytä tavoitella.

PÄÄTÖKSET YMPÄRISTÖ-, ENERGIA- JA LIIKENNE-, ASUNTO- JA MAAPOLIITTISISTA ALOITTEISTA 144-172

Aloitekirjan sivut 269-321, sivunumero (s. xx) päätöksen edessä viittaa aloitekirjaan.

Päätökset ympäristöaloitteista

144. Alueelliset ympäristökeskukset takaisin

(s. 271) Puoluekokous yhtyy aloitteen esitykseen ja katsoo, että SDP ottaa tavoitteekseen alueellisten ympäristöviranomaisten riippumattomuuden vahvistamisen. Lisäksi puoluekokous edellyttää, että ympäristöministeriö säilytetään itsenäisenä myös tulevissa hallintouudistuksissa.

145. Suurten asutuskeskusten ruuhkamaksuista pidättäytyttävä

(s. 274) Puoluekokous pitää erilaisten ruuhkamaksumallien jatkoselvittämistä kannatettavana. Erityistä huomiota sopivan ruuhkamaksumallin valinnassa on kiinnitettävä sosiaalisen oikeudenmukaisuuden toteutumiseen. Tehokkaiden ja asiakasmaksuiltaan edullisten joukkoliikenneyhteyksien kehittäminen on kuitenkin nähtävä ensisijaisena keinona yksityisautoilun vähentämisessä.

Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteeseen lisätä valtion joukkoliikennepanostuksia. Tämä edellyttää erityisesti valtion joukkoliikennetuen lisäämistä nykytasosta.

146. Koiranjalostuksen eettisyyden parantaminen

(s. 276) Puoluekokous yhtyy aloitteen vaatimukseen toimia lemmikkieläinjalostuksen eettisyyden parantamiseksi. Puoluekokous pitää perusteltuna, että selvitetään mahdollisuuksia säätää asiasta lainsäädäntöteitse.

147. Todellisuuden selvittäminen ns. ilmastonmuutoksesta

(s. 278) Puoluekokous osoittaa tukensa IPCC:n pitkään tekemälle työlle ja keräämälle arvokkaalle tiedolle ilmastonmuutokseen liittyen. Jotta ihmiskunta saa mahdollisimman oikeaa tietoa ilmastonmuutoksen syistä ja mahdollisista seurauksista, on IPCC:n aina kyettävä vastaamaan myös niihin kysymyksiin, jotka haastavat kullakin hetkellä vallalla olevia käsityksiä ilmastonmuutoksen problematiikan monista yksityiskohdista. Tiedemaailmassa käytävä akateeminen keskustelu ei kuitenkaan saa hidastaa konkreettista työtä ilmastonmuutoksen torjumiseksi.

Päätökset energia-aloitteista

148. Puolueen energialinjan tarkentaminen

149. Ydinvoiman lisärakentaminen on yhteiskunnan kokonaisedun mukaista

150. Suomen energiapolitiikan ainoa kestävä ratkaisu on energiakulutuksen vähentäminen

151. Ei lisää ydinvoimaa Suomeen

152. SDP tuulivoiman asialle

(s. 286) Puoluekokous yhtyy aloitteen 150 esitykseen siitä, että kehitystä ohjataan edelleen kohti matalaenergiarakentamista ja olemassa olevan rakennuskannan osalta energiatehokkuutta parannetaan erityisesti julkisten rakennusten osalta. Tutkimus- ja kehitystoimintaa tarvitaan lisää.

Puoluekokous toteaa, että uusiutuvien energiamuotojen edistämiseksi tarvitaan nykyistä tehokkaampia ohjauskeinoja, kuten vihreiden sertifikaattien järjestelmä. Tämä tukisi paitsi tuulivoima-, myös muita uusiutuviin energialähteisiin perustuvia investointeja tasapuolisesti ja tehokkaasti.

Suomesta poistuu lähivuosina käytöstä useiden tuhansien megawattituntien verran vanhaa sähköntuotantokapasiteettia. Samalla energiankäytön tehokkuus paranee ja sähköntarve kas-

vaa. Teollisuuden ja liike-elämän menestymismahdollisuudet vaativat kohtuuhintaisen sähkön tuotantomahdollisuuksia. Siten myös uutta ydinvoimaa tarvitaan edelleen maltillisesti.

Päätökset liikennealoitteista

153. Raskaiden ajoneuvojen rengasmääräyksien muutosesitys

(s. 288) Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja painottaa erityisesti sitä, että myös raskaan liikenteen talvirenkaiden urasyvyyden tulee olla vähintään 3,0 millimetriä koko renkaan kulutuspinnulla. Pinnoitettujen renkaiden käyttö etuakselilla tulee kieltää.

154. Joukkoliikenteen kehittäminen ja liikennepäästöt kuriin sekä sopusointuun luonnon kanssa **155. Joukkoliikennetukea lisättävä**

(s. 292) Puoluekokous yhtyy aloitteiden tavoitteeseen lisätä joukkoliikenteen tukea. Perusväylänpitoon raideyhteyksien tukemiseksi tarvitaan lisärahoitusta. Tämän lisäksi henkilöliikenne- ja joukkoliikennelakien toimimista on jatkuvasti arvioitava siltä kannalta, kasvaako joukkoliikenteen liikennematkaisuus riittävästi ja ovatko palvelut riittävän kattavasti turvatut. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota lipputukijärjestelmän tehoon joukkoliikenteen liikennemuoto-osuuden kasvattamisessa suurilla kaupunkiseuduilla.

Toimiva yhdyskuntarakenne on asumisen, toimitilasijoittelun ja liikenteen järjestämisen kokonaisuus. Puoluekokous edellyttää, että nykyistä tiiviimpää ja ilmastoystävällisempää yhdyskuntarakennetta edistetään kaikilla päätöksentekotasolla ja kiinnitetään erityistä huomiota tehokaiden joukkoliikenneyhteyksien järjestämiseen työssäkäyntialueilla.

156. Raskaan liikenteen valvontayksikkö perustettava sekä viranomaisyhteistyötä tehostettava harmaan talouden kitkemiseksi

(s. 294) Puoluekokous kannattaa raskaan liikenteen valvontayksikön perustamista. Puoluekokous tukee harmaan talouden kitkemisen tehostamista kuljetusalalla.

157. Tieverkon rapautuminen estettävä

(s. 296) Puoluekokous kannattaa liikenneväylien ylläpidon, hoidon ja kehittämisen määrärahojen tuntuvaa nostoa nykytasosta.

158. Ammattimaisen liikenteen seuraamusjärjestelmän tehostaminen

(s. 297) Puoluekokous kannattaa tuntuvampia sanktiota ajo- ja lepoaikoja, painorajoituksia sekä kuormasidontasäännöksiä rikkoneille kuljetusyrittäjille ja kuljetuksenantajille. Edelleen puoluekokous katsoo, että ammattiautoilijoiden osalta ajokieltojärjestelmä tulisi uudistaa pisteytysjärjestelmänä.

159. Lisää kapasiteettia pääradalle

160. Suomi raiteille

(s. 300) Puoluekokous yhtyy aloitteiden esityksiin, joiden mukaan raideliikenteen kehittäminen on keskeinen osa nykyistä kunnianhimoisempaa ilmastopolitiikkaa koko Suomessa, raideliikenteen kehittäminen vaatii lisäyksiä määrärahoihin ja tavoitteena tulee erityisesti olla pääradan liikenteen parempi sujuminen ja ruuhkaisuuden purkaminen. Puoluekokous katsoo, että valtakunnallisesti tärkeän Seinäjoki-Oulu -radan perusparannukseen on varattava Liikenneviraston esittämä riittävä vuosittainen määräraha.

Pääkaupunkiseudun suuret ratahankkeet kuten Pisara-rata ja raideyhteys lentoasemalle ovat tärkeitä paitsi pääkaupunkiseudun, myös valtakunnallisten liikenneyhteyksien parantamisen kannalta ja edellyttävät valtiovallan aktiivista tukea ja myötävaikutusta. Myös muita ratahankkeita kuten maan poikittaisyhteyksiä ja metroverkon pikaista rakentamista sekä länteen että itään päin on edistettävä pitkäjänteisesti. Raideliikennetarkaisujen ohella tulee kehittää linja-autoliikennettä osana tehokasta joukkoliikennettä, mm. lisäämällä bussikaistoja, valoetuisuuk-

sia ja järkeistämällä reittijärjestelyjä. Lähiraideliikenteen kehittämistä tuetaan ja siitä tehdään toimiva osa suurimpien kaupunkiseutujen joukkoliikennejärjestelmä.

Päätökset asunto- ja maapoliittisista aloitteista

161. Asumisen turvallisuutta kehitettävä

(s. 302) Puoluekokous toteaa, että aloite ei anna aihetta lainsäädäntömuutoksiin, mutta taloyhtiöillä on mahdollisuus saada halutessaan asukasluettelo väestötietojärjestelmästä.

162. Talonmiehet takaisin

(s. 305) Puoluekokous tunnustaa talonmiehen kiinteistöhuoltoyhtiötä laajemman merkityksen kiinteistöjen ylläpidossa. Puoluekokous toteaa, että asunto- tai kiinteistöosakeyhtiön hallitus ja viime kädessä yhtiön osakkaat päättävät siitä, millä tavalla kiinteistöhoito on tarkoituksenmukaisinta järjestää. Puoluekokous haluaa edistää talonmiesten käyttöä julkisissa kiinteistöissä.

163. SDP mukaan Asumisen Hinta Alas (AHA) -yhteisrintamaan

(s. 307) Puoluekokous pitää asiaa tärkeänä ja toteaa, että SDP toimii aktiivisesti aloitteessa esitettyjen tavoitteiden edistämiseksi.

164. Asuntopoliittikka nähtävä osana sosiaalipoliittikkaa

165. Asunnottomuus on poistettava

166. Jokainen tarvitsee kodin

167. Jokaiselle koti

(s. 312) Puoluekokous yhtyy aloitteiden esityksiin. Puoluekokous edellyttää, että puolue toimii aktiivisesti asunnottomuuden poistamiseksi ja edullisen ja laadukkaan vuokra-asuntotarjonnan lisäämiseksi.

168. Asunto on perusoikeus

(s. 313) Puoluekokous yhtyy aloitteen esitykseseen. Puoluekokous toteaa, että puolueen yksiä keskeisiä asuntopoliittisia tavoitteita kautta historian on ollut asuinalueiden sosiaalinen ja ekologinen eheys.

169. SDP edistämään matalaenergiarakentamista

170. SDP:n edistettävä ekologista rakentamista opiskelija-asuntotuotannossa

(s. 316) Puoluekokous yhtyy aloitteiden päätösesityksiin. Puoluekokous toteaa, että matalaenergiarakentamista tulee edistää kaikessa rakentamisessa.

171. Jätevesiasetuksen muuttaminen

(s. 318) Puoluekokous toteaa, että valtio tukee jo haja-asutusalueilla asuvien pienituloisten jätevesihuollon saattamista vuonna 2014 voimaan astuvien normien mukaisiksi. On tärkeää, että määrärahojen riittävydestä ja tiedotuksen kattavuudesta huolehditaan.

Erityisen tärkeää on huolehtia jätevesihuollosta pohjavesialueilla ja vesistöjen läheisyydessä. Sen sijaan muualla haja-asutusalueilla annetaan tarvittaessa lisää siirtymäaika ratkaisujen toteuttamiseen.

172. Suomelle edistyksellistä asumis-, maa- ja kaupunkipoliittikkaa

(s. 321) Puoluekokous yhtyy aloitteen henkeen yhdyskuntarakenteen pitkäjänteisen ja järkevän suunnittelun turvaamiseksi. Puoluekokous pitää tarpeellisena, että yhdyskuntarakennetta tiivistetään ja raideliikennettä kehitetään. Muilta osin puoluekokous katsoo, että aloite ei anna aiheita toimenpiteisiin.

PÄÄTÖKSET KOULUTUS-, KULTTUURI- JA VIESTINTÄPOLIITTISISTA ALOITTEISTA 173-209

Aloitekirjan sivut 323-391, sivunumero (s. xx) päätöksen edessä viittaa aloitekirjaan.

Päätökset koulutusaloitteista

173. Oppivelvollisuuden pidentäminen

174. Toisen asteen koulutusta uudistettava ja oppivelvollisuutta pidennettävä

175. Oppivelvollisuutta on pidennettävä

(s. 328) Puoluekokous yhtyy aloitteisiin 173 ja 174 sekä aloitteen 175 henkeen. Puoluekokous pitää tärkeänä varmistaa, että koko ikäluokka suorittaa toisen asteen koulutuksen sekä pitää oppivelvollisuuden jatkamista päättymään sinä vuonna, kun oppivelvollinen täyttää 18 vuotta, välttämättömänä tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Puoluekokous viittaa tulevaisuusasiakirjaan. Puoluekokous ei yhdy ehdotukseen alentaa oppivelvollisuusiän alkua, mutta pitää tarpeellisenä, että vuoden kestävä esiopetus ennen koulunkäynnin aloittamista tehdään kaikille velvoittavaksi. Jokaisella nuorella on oltava tarvittaessa mahdollisuus päästä perusopetuksen lisäopetukseen (10. luokka).

Yhtenäiseen toisen asteen koulutukseen siirtymisen osalta puoluekokous viittaa aloitteesta 179 annettuun vastaukseen.

176. Ammattiin opiskelevien työharjoittelujaksot palkallisiksi

(s. 330) Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

177. Lääkärikoulutuspaikkojen lisääminen

(s. 332) Puoluekokous katsoo, että lääkäripulaan ja sen aiheuttamaan terveyspalvelujen eriarvoistumiseen tulee puuttua monin eri keinoin. Puoluekokous yhtyy aloitteen ehdotuksiin lääkäreiden koulutuspaikkoja lisäämisestä ja rajoitetun reseptioikeuden myöntämisestä erikoissairaanhoidajille. Puoluekokous ei yhdy aloitteen esitykseen muuntokoulutuksen aloittamisesta.

178. Sosionomien koulutusta kehitettävä

(s. 333) Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen. Puoluekokous toteaa, että pula pätevistä sosiaalityöntekijöistä on todellinen, mutta ratkaisuna ei voi olla vain pätevyysvaatimusten alentaminen. Sosiaalityön arvostusta tulee parantaa ja työn kuormittavuuteen on kiinnitettävä huomiota, jotta pätevät sosiaalityöntekijät viihtyvät työssään.

Puoluekokous katsoo myös, että kuntien sosiaalitoimissa työt tulee organisoida niin, että sosionomi (amk) -tutkinnon suorittaneet voivat työskennellä koulutustaan vastaavissa tehtävissä.

179. Yhtenäiseen toisen asteen koulutukseen

(s. 336) Puoluekokous yhtyy aloitteen esitykseen siirtyä yhtenäiseen toisen asteen koulutusjärjestelmään, jossa opiskelijoilla on entistä paremmat mahdollisuudet suorittaa joustavasti ylioppilastutkinto, ammatillinen tutkinto että ns. yhdistelmä-tutkinto, ja viittaa tulevaisuusasiakirjaan. Puoluekokous korostaa, että toisen asteen koulutuksen uudistamisen keskeinen tavoite on opiskelijoiden valinnanmahdollisuuksien lisääminen toisen asteen koulutuksessa.

180. Maahanmuuttajien työllistymisongelma

181. Elämäkatsomusaineet yhdistettävä elämäkatsomustiedoksi

182. Uskonnonopetus säilytettävä

(s. 341) Puoluekokous pitää tärkeänä avoimen ja jatkuvan keskustelun käymistä uskonnon opetuksesta ja uskonnonopetuksen uudistamisesta tavoitteena laajasti, kriittisesti, kunnioitta-

vasti ja avoimesti erilaisia katsomuksia käsittelevä opetus. Eri uskontokunnille suunnatun uskonnonopetuksen korvaamista yhteisellä uskontotiedon opetuksella tulee selvittää.

183. Kansainvälisempi ja kielitaitoisempi Suomi tulevaisuudessa

(s. 343) Puoluekokous yhtyy ajatukseen, että kielten osaaminen on etu kansainvälistyvässä maailmassa. Laajaa kielitarjontaa voidaan käyttää välineenä koulujen houkuttelevuuden parantamisessa.

Korkeakouluja on kannustettava kansainvälistymiseen.

Maahanmuuttajien kielen opetukseen on panostettava. Samalla on selvitettävä mahdollisuudet joustaa kielitaitovaatimuksissa.

184. Yliopistojen tuntiopettajien kurimukselle loppu: opetusvirkoja lisättävä, tuntiopettajien palkkiot tuplattava ja lisäksi tarvitaan luentojen valmisteluraha

(s. 345) Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen mutta toteaa, että yliopistoissa opettamisen arvostusta on lisättävä ja opettajien viihtymiseen työssä panostettava.

185. Yhteisvastuulliseen korkeakoulutuksen rahoitukseen

186. Maksuton koulutus on tasa-arvoisen yhteiskunnan peruspilari

(s. 348) Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen 185. Puoluekokous yhtyy aloitteen 186 vaatimukseen maksuttoman koulutuksen puolustamisesta, mutta ei kannata jo aloitetun lukukausimaksukokeilun lopettamista kesken. Puoluekokous viittaa tulevaisuusasiakirjaan ja toteaa, että koulutuksen tulee olla yksilölle maksutonta.

187. ATK-palvelujen järjestäminen kunnallisina palveluina ikäihmisille

(s. 349) Puoluekokous yhtyy tavoitteeseen, että kirjastoille turvataan resurssit tarjota mahdollisuudet modernin tietotekniikan ja internetin hyödyntämiseen kaikille. Vapaan sivistystyön roolia ATK-taitojen opettamisessa myös ikäihmisille vahvistetaan.

188. Perusopetuksen tuntikehyksen riittävyden takaaminen kunnissa

(s. 351) Puoluekokous yhtyy aloitteen henkeen ja pitää perusteltuna, että perusopetuksen tuntikehystä ei leikata edes taloudellisesti tiukkoina aikoina. Valtion tulee omien toimenpiteidensä avulla huolehtia perusopetuksen resurssien riittävydestä.

189. Ammattiin opiskeleville kansalaisvaikuttamisen avaimet

(s. 352) Puoluekokous yhtyy aloitteen henkeen ja pitää perusteltuna, että suurissa ammatillisissa oppilaitoksissa oppilaskunnan toimintaa tuettaisiin palkatun henkilön toimesta.

190. Selkeyttä ja ihmisläheisiä päätöksiä koulutuspolitiikkaan

(s. 356) Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen, mutta pitää siinä esitettyjä näkökohtia tärkeinä ja viittaa tulevaisuusasiakirjaan.

191. Suomen peruskoulujen tasa-arvoisuus turvattava

(s. 359) Puoluekokous yhtyy esitykseen huolehtia peruskoulutuksen tasa-arvoisuudesta ja korkeasta laadusta ja viittaa tulevaisuusasiakirjaan.

192. Turvallisesti elämään

(s. 362) Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja toteaa, että koulutuksen eriarvoistumiseen on puuttettava, kouluterveydenhuoltoa ja muuta oppilashuoltoa on kehitettävä ja varhaiskasvatuksessa

ja perusopetuksessa painotettava enemmän toisten ihmisten huomioon ottamista. Koulu-
kiusaamiseen on saatava nollatoleranssi kaikissa kouluissa.

193. Nuorille yhteiskuntatakuu

(s. 364) Puoluekokous yhtyy ajatukseen, että oppilaanohjausta lisätään ja oppivelvollisuuden piiriin kuuluessaan jokaiselle peruskoulunsa päättävälle taataan opiskelupaikka, ja viittaa tulevaisuusasiakirjaan. Vuokra-asuntotuotantoa on lisättävä. Opintotukea kehitetään siten, että se mahdollistaa päätoimisen opiskelun.

194. Ammattikoululaisten jatkokouluttautuminen helpommaksi

(s. 366) Puoluekokous yhtyy tavoitteeseen, että ammatillisesta oppilaitoksesta valmistuva voi helpommin pyrkiä korkea-asteelle todistuksesta riippumatta.

195. Ruokarukous ei kuulu kouluun

(s. 368) Puoluekokous yhtyy aloitteen henkeen. Puoluekokous katsoo, että ruokarukous on uskonnon harjoittamista, johon jokaisella uskonnonvapauslain mukaan tulee olla mahdollisuus, mutta johon ei voi velvoittaa ketään.

196. Kansalaistaito peruskoulujen opetussuunnitelmiin erillisenä opetusaineena

(s. 369) Puoluekokous yhtyy aloitteen henkeen ja toteaa, että kansalaistaitojen ja ihmisenä olemisen oppiminen on keskeinen peruskoulun tehtävä. Nämä tavoitteet saavutetaan opetussuunnitelmien sisältämien aihekokonaisuuksien kautta.

197. Taito- ja taideaineiden tuntiresurssin lisäys peruskoulun opetussuunnitelmaan

(s. 372) Puoluehallitus yhtyy aloitteen henkeen ja toteaa, että taito- ja taideaineita kouluissa on lisättävä.

198. Maahanmuuttajien opetuksessa luetun tekstin ymmärtämisen tehostaminen

(s. 372) Puoluekokous yhtyy tavoitteeseen, että maahanmuuttajien koulutuksessa painotetaan yksilöllistä, pienryhmissä tapahtuvaa opetusta.

199. Opintotukijärjestelmän tulee huomioida onko tukeen oikeutetulla elatusvelvollisuutta

200. Opintotuen elementit sidottava indeksiin

201. Opintotukijärjestelmä on uudistettava ja opiskelijan asumisen tukeminen siirrettävä yleisen asumistuen piiriin

(s. 376) Puoluehallitus yhtyy aloitteiden henkeen ja toteaa, että opintotuen tulee tukea opiskelijaa valmistumaan tavoiteajassa, ja täten taata mahdollisuus kokopäiväiseen opiskeluun. Perheellisiä opiskelijoita on tuettava. Opintotuki on uudistettava siten, että opiskelijoiden toimeentulo turvataan ja opintotukijärjestelmää yksinkertaistetaan. Samassa yhteydessä tarkastellaan opiskelijoiden asumisen tukemista.

202. Opintolainalle korkokatto

(s. 378) Puoluekokous ei yhdy aloitteen esitykseen asettaa opintolainalle korkokatto, sillä siihen liittyy rahoitusmarkkinoilla käytännön ongelmia, jotka saattavat pahimmassa tapauksessa joutaa opintolainojen saatavuuden heikkenemiseen.

Puoluekokous kuitenkin yhtyy aloitteessa esitettyyn näkemykseen siitä, että valtion on kannustettava opiskelijoita käyttämään opintolainaa ja valmistumaan nopeammin. Puoluekokous painottaa, että vastavalmistuneiden työllisyystilanteen parantaminen on kestävin keino edesauttaa opintolainan takaisinmaksua.

Päätökset kulttuurialoiteista

203. Veikkausvoittovarot käytettävä lain mukaisiin tarkoituksiin

(s. 381) Puoluekokous yhtyy aloitteen osioon, jossa vaaditaan veikkausvoittovarojen käyttämistä lain ja asetuksen mukaisiin tarkoituksiin. Jakamattomien veikkausvoittovarojen rahastosta on tuloutettava määrärahoja veikkausvoittovarojen edunsaajille tukena kuntien liikunta-, kulttuuri- ja nuorisotilojen kunnostukseen sekä tieteen kehittämiseen. Puoluekokous ei yhdy aloitteen esitykseen korvamerkitä erityisvaltionavut.

204. Populaarikulttuurin tukeminen

(s. 382) Puoluekokous pitää perusteltuna, että SDP toimii jatkossakin populaarikulttuurin toimintamahdollisuuksien tukena.

205. Itärajan kynnyksiä alentamaan

(s. 385) Puoluekokous yhtyy aloitteen henkeen ja pitää tärkeänä, että Karjalan alueen tarjoamat mahdollisuudet Suomen ja Venäjän välisten suhteiden kehittämisessä tulee ottaa huomioon.

Päätökset viestintäaloiteista

206. YLE:n toimintakulujen kattamisesta valtion tulo- ja menoarviosta

207. Ylen toiminta rahoitettava valtion budjetista

Puoluekokous katsoo, että Ylen rahoitus on turvattava niin, että se mahdollistaa julkisen palvelun tehtävän hoidon nykyisessä laajuudessaan. Rahoitusmallia tulee etsiä siten, että Ylen riippumattomuus ja rahoituksen jatkuvuus on turvattu.

208. Television jakeluverkko takaisin suomalaiseen omistukseen

(s. 390) Puoluekokous yhtyy aloitteen henkeen. Keskeinen viestintäpoliittinen tavoite on toimivan ja kattavan televisiolähetysten maanpäällisen lähetysverkon turvaaminen. Huomattava markkinavoiman aseman väärinkäyttö ja ylihinnoittelu eivät ole hyväksyttäviä ilmiöitä, ja epäkohtiin on löydyttävä ratkaisu.

209. Liikenneyhteydet maassa ja ilmassa

(s. 391) Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

PÄÄTÖKSET KANSAINVÄLISISTÄ ALOITTEISTA 210-220

Aloitekirjan sivut 393-418, sivunumero (s. xx) päätöksen edessä viittaa aloitekirjaan.

210. Kehitysyhteistyömäärärahat 0,7 prosenttiin

211. 0,7 % Suomen BKT:sta kehitysyhteistyöhön

212. Kehitys vaatii tekijänsä

(s. 397) Suomen on tasaisesti nostettava kehitysmäärärahaansa YK:n suosittamaan 0,7 prosenttiin bruttokansantulostaan vuoteen 2015 mennessä. Viimeaikaiset kehitysyhteistyömäärärahojen leikkauspäätökset ovat olleet vastuuttomia. SDP ei myöskään hyväksy, että entistä suurempi osa pakolaiskuluista kirjataan osaksi kehitysapua. SDP suhtautuu myös myönteisesti ilmatorahoituksen integroimiseen kehitysmaiden kansallisiin kehitys- ja köyhyyden vähentämissuunnitelmiin. Se ei saa kuitenkaan vaarantaa perinteisen kehitysyhteistyön voimavaroja.

213. Ei Nato-jäsenyydelle

214. Länsi-integraatiota jatkettava – myös turvallisuuspolitiikassa

(s. 402) Puoluekokous toteaa, että Suomen turvallisuus perustuu monipuoliseen yhteistyöhön ja ensisijaisesti jäsenyytemme Euroopan unionissa ja viittaa muilta osin puoluekokouksen kansainväliseen julkilausumaan.

215. Euroopan unioni on demokratisoitava

(s. 404) Puoluekokous toteaa, että Lissabonin sopimuksen pohjalta on hyvä jatkaa EU:n toiminnan kehittämistä kansalaisten parhaaksi. Uusi perussopimus lisää Euroopan parlamentin valtaa ja tekee siitä pitkälti tasaveroisen toimijan neuvoston rinnalle. Päätöksentekojärjestelmää tulee kehittää kokemusten pohjalta, joita saadaan uuden sopimuksen soveltamisesta. Tavoitteena tulee olla parlamentin ja neuvoston tasavertaisuus kaikkia päätöksiä tehtäessä. SDP suhtautuu myönteisesti unionin kehittämiseen täysmääräisen poliittisen yhteistyön suuntaan, jolla on myös vahva sosiaalinen ulottuvuus.

EU-politiikka on olennainen osa SDP:n toimintaa. Sosialidemokraateille tärkeitä teemoja kuten sosiaalista Eurooppaa, ympäristöpolitiikkaa ja EU:n merkitystä kansainvälisenä toimijana tulee nostaa esille. SDP panostaa selkeään ja ymmärrettävään tiedottamiseen EU-politiikastaan. Puolue ottaa huomioon alueiden komitean päätöksenteossaan kuntien ja alueiden edunvalvonnasta.

216. Länsi-Sahara: "viimeinen siirtomaa"

(s. 406) Puoluekokous velvoittaa, että puolue käytännön työssään tukee Länsi-Saharan itsenäisyyden johtavaa kehitystä.

217. Gör värnplikten till samhällstjänst för alla Asevelvollisuus kaikkia koskevaksi yhteiskuntapalveluksi

218. Suomessa on siirryttävä yleiseen kansalaispalvelukseen

(s. 411) Puoluekokous toteaa, että yleinen asevelvollisuusjärjestelmä tarvitaan Suomen puolustuksesta huolehtimiseksi. Ikäluokkien pienentyminen pienentää sekä varusmiesten että reservin määrää. SDP esittää, että tulevalle vaalikaudella tehdään laaja ja perusteellinen selvitys koko ikäluokkaa koskevasta kansalaispalveluksesta, sen tarpeista ja toteuttamismahdollisuuksista. SDP ei pidä mahdollisena ammattiarmeijaan siirtymistä Suomessa.

Muilta osin puoluekokous viittaa kansainväliseen julkilausumaan.

(s. 413) Partikongressen konstaterar att det allmänna värnplikssystemet behövs för att värna om Finlands försvar. Mindre åldersklasser minskar också både antalet värnpliktiga och reservister. SDP föreslår att man under den kommande valperioden utför en bred och grundlig undersökning om en medborgartjänst som skulle gälla hela åldersklassen, behovet av medborgar-

tjänst och möjligheterna att förverkliga frågan. SDP anser inte att det i Finland är möjligt att övergå till en yrkesarmé i Finland.

Till övriga delar hänvisar partikongressen till den internationella resolutionen.

219. Siviilipalvelusta uudistettava

(s. 416) Puoluekokous katsoo, että Suomessa tarvitaan yleinen asevelvollisuusjärjestelmä, koska sen avulla huolehditaan Suomen puolustuksesta. Vaihtoehtona aseelliselle palvelukselle on siviilipalvelus. On tärkeää, että siviilipalvelusta kehitetään yleisiä siviilikriisinhallinnan valmiuksia edistävään suuntaan. Nykyinen siviilipalvelusaika on sama kuin pisin varusmiespalvelusaika. Siviilipalveluksen pituuden osalta on huomioitava myös palveluksen muu sitovuus ja kokonaisvaltaisuus verrattuna varusmiespalvelukseen. Puoluekokous katsoo, että siviilipalvelus on vaihtoehto, eikä siihen tule pituudenkaan osalta liittää rangaistavuuteen liitettäviä perusteluja. Siksi puoluekokous esittää, että seuraavalla vaalikaudella hallitus tekee asiallisen ja kattavan selvityksen, jossa arvioidaan eri palvelusvaihtoehtojen sisältöä ja rasittavuutta.

Muilta osin puoluekokous viittaa kansainväliseen julkilausumaan.

220. Luovutettujen alueiden palauttaminen

(s. 418) Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

PÄÄTÖKSET LAKI-, HALLINTO-, KUNTA-, KAUPUNKI- JA ALUEPOLIITTISISTA ALOITTEISTA 221-272

Aloitekirjan sivut 419-519, sivunumero (s. xx) päätöksen edessä viittaa aloitekirjaan.

Päätökset laki- ja hallintoaloitteista

221. Lapsen oikeuksien sopimuksen lisäpöytäkirja lapsikaupasta, lapsiprostituutiosta ja lapsipornografiasta ratifioitava

(s. 421) Puoluekokous toteaa, että lasten oikeuksien sopimuksen lisäpöytäkirjan lapsikaupasta, lapsiprostituutiosta ja lapsipornografiasta kansallista ratifioimista tulee kiirehtiä. Puoluekokous yhtyy tavoitteeseen parantaa eri ministeriöiden välistä yhteistyötä lapsipoliittisissa asioissa.

222. Pitkät listat ja pakollinen jäsenäänestys eduskunta- ja kunnallisvaaleihin

223. Kielteinen kanta listavaaliin

224. Henkilövaali vai listavaali eduskuntavaaleissa?

225. Pitkien vaalilistojen käyttö eduskuntavaaleissa

226. Suomessa siirryttävä listavaaliin

227. Vaaliliitot kieltoon, yhteislistat tilalle

228. Listavaaliin siirtyminen aluksi EU-vaaleissa

(s. 428) Puoluekokous toteaa, että äänestysaktiivisuuden lisäämiseksi tulisi pikaisesti selvittää ja tehdä ehdotukset seuraavista asiakokonaisuuksista.

1. Ennakkoäänestysajan ja varsinaisen vaalipäivän yhdistäminen siten, ettei äänestämiseen synny välipäiviä.
2. Vaalien ajankohtien yhdistäminen toisiinsa ja sen mahdolliset vaikutukset äänestysaktiivisyyteen.
3. Erilaisten vaalijärjestelmien (listavaalit) sekä vaalipiiriäön vaikutukset äänestysaktiivisyyteen sekä puolue- ja ehdokasvalintaan.
4. Sähköisen äänestämisen laajentaminen.
5. Positiivisten osallistumisnormien vahvistaminen – äänestäminen kansalaisvelvollisuutena.
6. Yhteiskunnallisten valmiuksien kehittäminen koulujen ja oppilaitosten kansalaiskasvatuksen kautta.
7. Julkisen ja maksuttoman ehdokaskohtaisen vaali-informaation kehittäminen, jotta ehdokkaiden näkyvyyttä voidaan parantaa tasapuolisesti.

229. Eduskunnan avustajajärjestelmä paremmin palvelemaan kansalaisia

(s. 433) Puoluekokous toteaa, että kansanedustajien avustajajärjestelmää tulee kehittää enemmän ryhmän työtä tukevaksi, mutta päätösvalta asiassa on eduskuntaryhmällä.

230. Oikeudenmukaisuutta kiinteistö- ja maakauppoihin

(s. 436) Puoluekokous toteaa, että asiaa tulee selvittää edelleen yhteistyössä Venäjän asianomaisten viranomaisten kanssa.

231. Vertaistuen ja -neuvonnan kuluja korvattava

232. Maahanmuuttajat keskuudessamme

233. Uussuomalaisen entistä tehokkaampi integrointi yhteiskuntaamme

(s. 443) Puoluekokous yhtyy aloitteiden tavoitteisiin maahanmuuttajien kotoutumismahdollisuuksien parantamisesta. Avainasemassa ovat koulutus ja kielenopetus. Tavoitteiden saavuttamiseksi on toimille varattava riittävät resurssit. Kotouttamistoimenpiteiden kohteena tulee olla myös työvoiman ulkopuolella oleva maahanmuuttajaväestö.

Puoluekokous katsoo kestävän maahanmuuttopolitiikan rakentuvan oikeuksien ja velvollisuuksien tasapainolle. Kaikilta Suomessa oleskelevilta vaaditaan lakien-noudattamista. Turvapaikkajärjestelmän väärinkäyttö on estettävä. Lisäksi on estettävä kaksien työmarkkinoiden syntyminen. Suomalaisilla työmarkkinoilla tulee noudattaa suomalaisia työehtoja.

Puoluekokous kannattaa EU:n yhteisen pakolais- ja turvapaikkapolitiikan harmonisointia tavalla joka kunnioittaa ihmisoikeuksia sekä Geneven pakolaissopimusta. Ulkomaalaislainsäädäntöä kehitettäessä tulee perheenyhdistämistapauksissa säilyttää mahdollisuus tapauskohtaiseen harkintaan.

Puoluekokous velvoittaa puoluehallituksen valmistelemaan maahanmuuttopoliittisen ohjelman, jossa määritellään SDP:n tarkat kannat maahanmuuttopoliittisiin kysymyksiin.

234. Bryt banden mellan kyrka och stat

Kirkon ja valtion välinen side katkaistava

235. Valtion ja kirkon erottaminen

(s. 448) Puoluekokous toteaa, että aloitteet eivät anna aihetta toimenpiteisiin.

(s. 450) Partikongressen konstaterar att motionerna inte föranleder några åtgärder.

236. SDP:n on vahvistettava parlamentarismia 237. Parlamentarismi kunniaan

(s. 453) Puoluekokous pitää puoluevaltuuston kannanoton mukaisesti tärkeänä tarkastella perustuslain kokonaisuutta pitkäjänteisesti. Parlamentarismien vahvistamisen tulee tapahtua nykyisen perustuslain toimivuuden arvioinnin pohjalta. Ulkopolitiikan johtamisen työnjakoon valtioneuvoston ja presidentin välillä ei tarvita perustuslaillisia muutoksia. Ulkopolitiikan johtaminen perustuu yhteistoimintaan, mikä tarkoittaa tärkeiden linjaratkaisujen tekemistä yhdessä. Yhteistyön velvoittavuutta voidaan lisätä sekä työmuotoja kehittämällä että tarkemmalla sääntelyllä valtioneuvostolaissa. Valtioneuvoston johtavaa roolia Suomen EU-politiikassa voidaan samalla selkeyttää.

Sisäpoliittisissa asioissa puoluekokous on tarvittaessa valmis sellaisiin perustuslain tarkistuksiin, jotka vahvistavat parlamentaarisen demokratian toimivuutta ja kansalaisten perusoikeuksien toteutumista. Puoluekokous edellyttää, että perustuslain muuttamista on käsiteltävä jatkossakin laajalla yhteisymmärryksellä ja erityisesti kansanvallan käytännön toimivuutta painottaen.

238. Opiskelijoille oikeus hoitaa luottamustoimia

(s. 455) Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja toteaa, että SDP haluaa edistää opiskelijoiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia muihin kansalaisiin verrattuna kunnallista luottamustoimintaa hoidettaessa.

239. Liikenne rikkomuksista rankaiseminen

(s. 456) Puoluekokous yhtyy tavoitteeseen lisätä tieliikenteen turvallisuutta ja toteaa, että tieliikennelain rikkomuksista seuraavien rangaistusten tiukentamista tulee selvittää liikenneturvallisuuden lisäämiseksi.

240. Oikeus päättää uskonnolliseen yhdyskuntaan kuulumisesta 15-vuotiaana

241. Uskonnollisesta yhdyskunnasta eroamisen ikärajaa alennettava

(s. 459) Puoluekokous pitää perusteltuna, että uskonnonvapautta kunnioitetaan ja ikärajaa uskonnollisesta yhdyskunnasta eroamiselle alaikäisenä ilman huoltajan suostumusta lasketaan 16 vuoteen.

242. Avioliittolaista sukupuolineutraali

(s. 461) Puoluekokous pitää perusteltuna, että yhdenvertaisuuden periaatetta lainsäädännösämme vahvistetaan ja avioliittolaki muutetaan sukupuolineutraaliksi.

243. Elinsiirron luovutuksesta lainmuutos

(s. 464) Puoluekokous yhtyy tavoitteeseen parantaa elinsiirteiden saatavuutta ja kannattaa asiaa koskevan lainsäädännön muutoksen valmistelun kiirehtimistä.

244. Seksuaalirikoksiin huomiota

(s. 467) Puoluekokous pitää perusteltuna, että seksuaalirikosten tuomioiden yhdenmukaisuutta seurataan ja että rangaistuksia mitattaessa painotettaisiin uhrin henkilökohtaisen koskemattomuuden loukkauksen vakavuutta. Lisäksi puoluekokous edellyttää, että Suomen tulee aktiivisesti sekä kansallisesti että Euroopan unionin tasolla edistää rikosten uhrien riittävää jälkihoitoa ja korvausoikeuksien täysimääräistä toteutumista.

245. Kansanedustajaehdokkaaksi vain omassa vaalipiirissä

(s. 468) Aloite ei anna aiheutta toimenpiteisiin.

246. Jokamiehen oikeudet turvattava

(s. 471) Puoluekokous yhtyy tavoitteeseen säilyttää jokamiehen oikeudet nykyisellään. Puoluekokous edellyttää, että SDP toimii aktiivisesti vesistöjen suojelemiseksi ja rehevöitymisen pysäyttämiseksi. Lisäksi metsähallituksen hallintomuodolla ei saa olla vaikutuksia jokamiehen oikeuksiin.

247. Luottamustoimet eivät saa vähentää työttömän päivärahoikeutta

(s. 473) Puoluekokous toteaa, että luottamustoimen hoitaminen ei saa johtaa sosiaalietuuden kuten työttömän päivärahan tai työttömyyseläkkeen menetykseen. Lainsäädäntöä tulee tältä osin selkiyttää.

248. Opintovapaalaki päivitettävä nykyaikaan sopivaksi

249. Opintovapaalaki päivitettävä nykyaikaan sopivaksi

250. Opintovapaalaki päivitettävä nykyaikaan sopivaksi

(s. 477) Puoluekokous toteaa, että aloite on työurien pidentämistä koskevan puolueen tavoitteen ja aikuiskoulutusjärjestelmän uusimistavoitteen mukainen. Puoluekokous velvoittaa puolueen ajamaan opintovapaan pidentämistä kahdesta kolmeen vuoteen.

251. Adoptio-oikeutta kehitettävä

252. Lapsia ei tehdä, lapsia saadaan

(s. 480) Puoluekokous toteaa, että adoptioprosessia tulee kehittää yhteneväiseksi koko maassa, ottolapsineuvontaa tulee lisätä ja pakolliseen adoptioneuvontaan tulee päästä puolen vuoden sisällä riippumatta kotikunnasta. Lisäksi samaa sukupuolta olevien rekisteröityjen parien perheen ulkoinen adoptio tulee mahdollistaa lakimuutoksella.

253. Kaikilla lapsilla on oikeus turvalliseen lapsuuteen

(s. 483) Puoluekokous yhtyy tavoitteeseen turvata riittävät päihde- ja mielenterveyspotilaiden tukimuodot ja velvoittaa puolueen sitoutumaan koko maan laajuisen yhtenevän päihdeäitien hoitojärjestelmän luomiseen. SDP pitää tärkeänä, että Ensi- ja turvakotien liiton päihdeyksikkötyön rahoitus varmistetaan valtion talousarviosta.

254. Väkivalta on rikos myös perheen sisällä

(s. 486) Turvakotipaikkoja on lisättävä Suomessa yhteen jokaista 10 000 asukasta kohti ja niiden alueellisesti tasaisempaan jakautumiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Poliisien yhteistyötä sosiaaliviranomaisten kanssa väkivaltaan liittyvillä kotikäynneillä on lisättävä. Jokaisen perheväkivaltakotikäynnin jälkeen uhrille ja tekijälle on muodostettava yhteys sosiaaliviranomaisten palveluihin. Poliisissa rikostutkinnan resursseja on lisättävä ja osaltaan myös kohdennettava lähisuhdeväkivaltatapausten tutkimiseen.

Raiskausrikoksen uhrin syyllistämisen lopettamisen osalta viitataan aloitteen 244 vastaukseen.

255. 80-lätkät takaisin autoihin

(s. 488) Puoluekokous toteaa, että liikenneturvallisuuden lisäämiseksi uusien kuljettajien nopeusrajoituksen palauttamista on syytä selvittää ja asennekasvatuksen lisäämistä erityisesti liikenneopetuksessa kehittää.

256. SDP kansanäänestysten ykköskannattajaksi

(s. 493) Puoluekokous toteaa, että kansalaisaloitteen säätämistä tulee edistää kansalaisten suorien vaikutusmahdollisuuksien ja demokratian kehittämiseksi.

Päätökset kunta-, kaupunki- ja aluealoitteista

257. SDP:n linjaus aluehallinnon kehittämiseen

(s. 495) Puoluekokous yhtyy lausunnossa esitettyihin linjauksiin.

258. Kouluruokailun laadusta pidettävä kiinni

(s. 497) Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

259. Kuntatalous ja valtionosuuslain muuttaminen

260. Valtion määrittelemät lakisääteiset palvelut ja niiden kustannusvaikutus kuntalaisten elämään

261. Kuntien itsehallintoa osittain rajoitettava

(s. 501) Puoluekokous yhtyy aloitteissa esitettyyn huoleen kuntapalvelujen riittävästä tasosta ja kohdentumisesta. Puoluekokous ei yhdy näkemyksiin nykyisen verotuloihin perustuvan valtionosuusjärjestelmän eikä verotulojen tasausjärjestelmän perusteiden muuttamisesta eikä palaamisesta valtionosuuksien korvamerkitsemiseen. Kuntien omaa rahoituspohjaa on syytä vahvistaa ja monipuolistaa valtionosuusriippuvuuden vähentämiseksi. Kunnille osoitettujen uusien tehtävien osalta valtion rahoitusosuuden on oltava vähintään 50 prosenttia.

262. Hyvä suomen kielen käyttö kunniaan

(s. 502) Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja edellyttää, että SDP:n luottamushenkilöt kaikilla tasoilla kiinnittävät huomiota hallintokielen selkeäsanaisuuteen.

263. Kuntademokratian kehittäminen

(s. 504) Puoluekokous kannattaa pormestarimallin kokeilua ja käyttöönottoa kunnan valtuuston niin päättäessä.

264. Palvelujen käyttäjien osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistaminen

(s. 506) Puoluekokous asettaa puolueen yhdeksi kunnallispoliittiseksi tavoitteeksi palvelujen käyttäjien osallistumis- ja vaikuttamisedellytysten vahvistamisen ja edellyttää sosialidemokraattisten kunnanvaltuutettujen huolehtivan siitä, että tämä toteutuu paikallisesti ja alueellisesti tarkoituksenmukaisella tavalla.

265. Helsingin seudulle luotava Metropolihallinto

266. Sosialidemokraattista metropolipolitiikkaa

(s. 510) Puoluekokous velvoittaa puoluehallituksen julkaisemaan työryhmän esitykset metropolipolitiikasta käytävän laajan keskustelun pohjaksi puoluevaltuuston käsittelyä varten.

267. Valtioneuvoston oikeus ja velvollisuus päättää kuntarakenteesta

268. Virastopohjaiset kuntaliitokset

(s. 513) Puoluekokous toteaa, että kaikki yhteistyömallit, jotka edistävät SDP:n PARAS-hankkeelle asettamia tavoitteita, ovat kannatettavia. Puoluekokouksen mielestä puitelain antamia mahdollisuuksia kuntauudistuksen edistämiseksi on tehostettava.

269. Energiatehokkuutta lisäävä kunnissa

(s. 514) Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja velvoittaa sosialidemokraattisia kuntien luottamushenkilöitä vaikuttamaan siihen, että mahdollisimman moni kunta allekirjoittaa energiategokkuussopimuksen ja kaikilla muillakin tavoin edistäisi kestävästä kehitystä ja osallistuisi ilmastonmuutoksen torjuntaan.

270. Kuntapalvelujen ulkoistaminen johtaa palvelujen kaupallistumiseen

(s. 516) Puoluekokous suhtautuu erittäin kriittisesti julkisten palveluiden ulkoistamiseen ja yksityistämiseen. Samalla se kehottaa puoluetta laatimaan erityisesti kuntapäätäjien käyttöön ohjeen, joka valottaa yhtiöittämiseen, ulkoistamiseen, palvelusetelien ja ostopalvelujen käyttöön sekä yksityistämiseen liittyviä erityispiirteitä.

271. Kunnallisten palveluiden kehittäminen

(s. 518) Puoluekokous yhtyy aloitteessa esitettyyn tavoitteeseen ja toteaa, että tavoitetta mahdollisuuksien mukaan edistetään niin kuntatoimijoiden keskuudessa kuin myös puolueen sisäisessä työskentelyssä.

272. Lähidemokratian parantaminen kunnissa

(s. 519) SDP tukee julkishallinnon yhteisten palvelupisteiden perustamista niin maaseutukunnissa kuin kaupungeissa. Valtion on huolehdittava omien palveluittensa rahoittamisesta täysimääräisesti.

PÄÄTÖKSET JÄRJESTÖTOIMINTA-, JÄRJESTÖTALOUS-, SÄÄNTÖ- JA OHJELMA-ALOITTEISTA 273-345

Aloitekirjan sivut 521-625. Sivunumero (s. xx) päätöksen edessä viittaa aloitekirjaan.

Päätökset järjestötoiminta-aloitteista

273. Nuorten Kotkien ja puolueen yhteistyön tiivistäminen

(s. 522) Puoluekokous pitää puolueen ja Nuorten Kotkien yhteistyötä tärkeänä. Yhteistyömuotoja tarkastellaan vuosittain toiminnan suunnittelun yhteydessä.

274. Kirjallinen vastaus puoluekokousaloitteisiin aloitteentekijälle

(s. 523) Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

275. SDP:n piiriorganisaation uudistaminen

276. Puolueen työntekijäresurssit jaettava väestöpohjan mukaan

(s. 525) Puoluekokous yhtyy tavoitteeseen kehittää puolueen organisaatiota ja edellyttää puoluehallituksen valmistelevan puoluekokoukselle mallin, jolla SDP:ssä tuetaan alueellista jäsen- ja järjestötyötä. Tämä tarkoittaa myös nykyistä parempia resursseja alueelliseen työhön.

Organisaatiouudistusta valmistelevaan työryhmään tulee valita edustaja jokaisesta piirijärjestöstä.

277. Perusyhdistysten kotisivujen yhdenmukaistaminen

278. Puolueosastojen kotisivut

(s. 528) Puoluekokous yhtyy aloitteiden korostuksiin verkkoviestinnän tärkeydestä ja toteaa, että puolueosastojen verkkosivustojen luominen ja yhdenmukaistaminen on käynnissä. Puolueosastot saavat halutessaan maksutta käyttöönsä yhdenmukaisen sivustopohjan ja verkkosoitteen. Puoluekokous toivoo, että mahdollisimman moni puolueosasto tarttuu tarjoukseen.

279. Jäsendemokratian vahvistaminen ja puolue toiminnan vetovoiman lisääminen

(s. 529) Aloite ei anna aihetta muihin toimenpiteisiin.

280. Nuorten osallistaminen

(s. 530) Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

281. Puolue toiminnan kehittäminen

(s. 534) Puoluekokous viittaa puoluehallituksen lausuntoon sekä raporttiin suoran demokratian kehittämisestä puolueen toiminnassa ja korostaa myös puolueosastoissa tapahtuvan päätöksenteon merkitystä.

Aloite ei anna aihetta muihin toimenpiteisiin.

282. SDP:n luotava oma uskottava profiili

(s. 535) Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Päätökset järjestötalouseloitteista

283. Esitys puolueen jäsenmaksuksi vuosiksi 2011–2012

(s. 538) Vuosina 2011–2012 ovat käytössä seuraavat jäsenmaksuluokat:

luokka I

Sääntöjen mukaisilla perusteilla jäsenmaksuista vapautetut jäsenet.

luokka II

Alennetun jäsenmaksun maksavat jäsen, joko sääntöjen mukaisin perustein määrätyt jäsenet tai puoluevaltuuston erikseen määrittelemät alennusperusteet määrääjäksi.

luokka III

Täyden jäsenmaksun maksavat jäsenet.

luokka IV

Kannatus- ja tukimaksut

Puoluekokous edellyttää, että puoluevaltuusto ja -hallitus seuraavat tarkoin jäsenvelvoitteiden noudattamista jäsenmaksujen maksamisessa.

Muilta osin noudatetaan puolueen sääntöjä jäsenmaksujen ja ylimääräisten jäsenmaksujen perimisen suhteen.

284. Maaseudun Työväentalot ja Puolueen järjestöuudistus

285. Puusta rakennettujen työväentalojen ylläpitorahasto

286. Työväentalojen käyttömenojen avustaminen yhteiskunnan tuella

287. Puolueelta tukea ja linjaa pienten yhdistysten ja työväentalojen säilyttämiseksi

288. Tukea, apua ja neuvontaa työväenliikkeen kiinteistöhoitoon

(s. 544) Puoluekokous kannustaa sd-toimijoita luomaan entistä parempia edellytyksiä järjestöjen ylläpitämien kokoontumistilojen toimimiselle kansalaisten tämän päivän kokoontumistarpeiden tyydyttämiseksi. Seurantalomäärärahojen tason korottaminen korjaustarvetta vastaavaksi on keskeinen ylläpidon kannalta.

Puoluekokous ei kannata erillisen uuden rahaston perustamista puisten työväentalojen ylläpitoon.

Puoluekokous edellyttää SDP:n edustajien toimivan niin, että suojelun piiriin kuuluvien talojen korjaus- ja ylläpitokustannuksiin osallistuu myös suojelupäätöksen tekevä taho.

289. Piirien taloudellinen toiminta turvattava

(s. 546) Puoluekokous kehottaa sd-vaikuttajia toimimaan edelleen niin, että vaalikampanjoiden käymiselle asetetaan kampanjakohtaiset ylärajat. Puoluekokous kehottaa puoluehallitusta, valmistelussaan seuraavien eduskuntavaalien jälkeen, huomioimaan resurssien kohdentaminen aloitteessa mainitut näkökohdat.

Puoluekokous vetoaa kaikkiin SDP:n jäseniin ja tukijoihin, että he mahdollisuuksiensa mukaan osallistuisivat myös suoran taloudellisen tuen antamiseen puoluejärjestöille.

290. Työväenlehdistön voimavarat keskitettävä

291. Pirkanmaan viestintätuki

292. Pirkanmaan viestintätuki

(s. 550) Puoluekokous toteaa, että puoluehallitus tekee vuoden 2011 alkupuolella SDP:n viestintätuen jakolinjauksen, jossa otetaan tarvittavalla tavalla huomioon puoluekokoukselle asiasta tehdyt aloitteet ja SDP:n puoluekokouksen 2008 SDP uudistuu –asiakirjalinjaukset.

293. SDP:n jäsenmaksun periminen e-laskulla

(s. 551) Aloite ei anna aihetta uusiin toimenpiteisiin. Puoluekokous kehottaa mahdollisimman monen puoluejäsenen siirtyvän käyttämään tätä taloudellisesti ja ekologisesti tehokasta maksutapaa.

294. Puolueen vaalityö ja vaalirahoitus

(s. 553) Puoluekokous korostaa vaalitulanteessakin yhtenäisen toiminnan merkitystä vaalituloksen kannalta. Ehdokkaiden keskinäistä kilvoittelua ei ole syytä rajoittaa, kunhan pidetään huoli siitä, että vaalikampanjat suuntautuvat puolueen tavoitteiden ja ohjeiden mukaisesti.

Vaali- ja muissakin kampanjoissa puolueen tulee huolehtia riittävän kampanja-aineiston saatavuudesta mahdollisimman helposti ja edullisesti.

Yhtenäistä varainhankintaa tulee kehittää, mutta puoluekokous ei yhdy aloitteen esitykseen kategorisesta yhteisistä rahankeräysseminaareista.

295. Puolueen nuorisojäsenmaksu poistettava kokonaan

(s. 554) Puoluekokous toteaa asiasta päätetyn jäsenmaksupäätöksen yhteydessä.

Päätökset sääntöaloitteista

I Puoluejohdon valinnat jäsenäänestyksellä ja jäsenkyselyt

296. SDP:n puheenjohtajisto ja puoluesihteerin valittava suoralla jäsenäänestyksellä

297. SDP:n puheenjohtaja ja puoluesihteerin valittava suoralla jäsenäänestyksellä

298. SDP:n puheenjohtajan valitseminen jäsenäänestyksellä

299. Puolueen puheenjohtajan valinta jäsenäänestyksellä

300. Jäsenäänestys SDP:n puheenjohtajasta

301. Puolueen puheenjohtajalla on oltava vahva mandaatti

302. Jäsenkyselyjä puolueen jäsenille jäsenäntokratian lisäämiseksi

303. Puolueen puheenjohtajan valinta jäsenäänestyksellä

304. SDP:n sisäisen demokratian kehittäminen

305. SDP:n järjestötyön kehittäminen

(s. 565) Puoluekokous toteaa, että puoluevaltuustolla on nyky sääntöjen puitteissa valta päättää jäsenäänestysten järjestämisestä muissa kuin säännöissä erikseen mainituissa tapauksissa. Tämä tarkoittaa myös puoluejohdosta käytävää neuvoo-antavaa jäsenäänestystä.

Puolueen resurssien kohdentamisen osalta viitataan aloitteiden 275-276 vastaukseen.

Muilta osin puoluekokous viittaa raporttiin suorien vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi.

Aloitteet eivät anna aihetta toimenpiteisiin.

II Puoluekokouskausi

306. Puoluekokoukset takaisin kolmenvuoden periodiin

307. Alueellisen toiminnan turvaaminen

308. Puoluekokouskausi takaisin kolmivuotiseksi

309. Sääntömuutos puoluekokousjaksotukseen

310. Puoluekokouskausi pidennettävä kolmeen vuoteen

311. Puoluekokousaika välin muuttaminen kahdesta vuodesta kolmeen vuoteen

312. Puoluekokous takaisin kolmevuotiskauteen

(s. 570) Aloitteet eivät anna aihetta toimenpiteisiin.

III Kunnallisjärjestön mallisäännöt

313. SDP:n säännöt

314. Suora jäsenvaali kunnallisjärjestön edustajiston valitsemiseksi

315. Kunnallisjärjestön mallisääntöjen muuttaminen

316. Uusi kunnallispoliittinen mallisääntö

317. Kunnallistoimikunnan nimen muuttaminen

318. Kunnallisjärjestöjen puheenjohtajien ja kunnallistoimikuntien jäsenten valinta suoralla jäsenvaalilla

(s. 577) Aloitteet eivät anna aihetta toimenpiteisiin.

IV Eduskuntavaaliehdokkaiden ja puoluekokousedustajien jäsenvaalit

319. Eduskuntavaalien jäsenvaalia uudistettava

320. Puoluekokousedustajat tulee valita demokraattisesti

321. Puoluekokousedustajien valitsemisperiaatteiden muuttaminen demokraattisemmiksi

322. Puoluekokousedustajien valitseminen

323. Puoluekokousedustajien valinta

324. Jäsenille samanarvoinen äänioikeus jäsenäänestyksissä

(s. 581) Aloitteet eivät anna aihetta toimenpiteisiin.

Tikkurilan työväenyhdistyksen aloite (aloite 319) tulee ottaa huomioon, kun seuraavalle puoluekokoukselle valmistellaan sääntömuutoksia.

V Jäsenasiat

325. Jäsenmaksujärjestelmän selkeyttäminen ja vapaajäsenyydestä luopuminen

326. SDP:n vapaajäsenten jäsenmaksuvapaudesta luopuminen

327. SDP:ssä on siirryttävä suoraan puoluejäsenyyteen

328. Puolueen vapaajäsenyyden ja nuorisomaksuluokka poistettava

(s. 586) Puoluekokous edellyttää puoluehallitusta tekemään selvityksen jäsenmaksutuottojen mahdollisesta karttumisesta ja tekemään sen pohjalta mahdolliset ehdotukset seuraavaan sääntömääräiseen puoluekokoukseen.

Puoluekokous edellyttää, että puoluehallitus valmistelee mallin, jolla tarjotaan puolueen vapaajäsenille vuosittain mahdollisuus kartuttaa nuorten kansanedustajaehdokkaiden tukemiseen tarkoitettua rahastoa.

Lisäksi puoluekokous edellyttää puoluehallituksen tekemään pikaisen selvityksen jäsenmaksutuottojen kartuttamisesta ja sen pohjalta ehdotukset seuraavaan sääntömääräiseen puoluekokoukseen.

Mikäli puoluehallitus katsoo kokonaisuuden kannalta tarpeelliseksi ottaa säännöt käsittelyyn seuraavassa sääntömääräisessä puoluekokouksessa, niin tällöin tulee tarkastella myös kysymys suoran jäsenyyden mahdollisuuksista.

Muilta osin aloitteet eivät anna aihetta toimenpiteisiin.

VI Piirijärjestöjen säännöt

329. Sosialidemokraattisen piirin piirihallituksen varajäsen

330. Piirihallitukseen tulee voida valita myös varajäseniä

(s. 588) Aloitteet eivät anna aihetta toimenpiteisiin.

Kun seuraavan kerran piirijärjestön sääntöjä muutetaan, on aloite otettava huomioon.

VII Muut sääntömuutosaloitteet

331. SDP:n pääkaupunkiseututason yhteistyö, metropolijärjestö

(s. 591) Puoluekokous yhtyy tavoitteeseen kehittää puolueen organisaatiota. Metropolialueason yhteistoimintaa tarkastellaan järjestötoimintamallin tarkastelun yhteydessä ottaen huomioon metropolihallinnossa tehtävät ratkaisut.

Sääntömuutosesitysten osalta aloite ei anna aihetta toimenpiteisiin.

Päätökset ohjelma-aloitteista

332. Vanhuspoliittinen ohjelma

(s. 594) Puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta valmistelemaan puolueen vanhuspoliittisen ohjelman seuraavaan puoluevaltuustoon. Puoluekokous viittaa myös aloitteista 92-99 annettuun vastaukseen, jossa kuvataan laajalti SDP:n vanhuspoliittisia linjauksia.

333. Puolueen periaateohjelma on uudistettava huomisen ja ylihuomisen tasolle

(s. 595) Puoluekokous yhtyy aloitteen henkeen ja katsoo tarpeelliseksi valmistella osastotasolle suunnattuja keskustelu- ym. aineistoja tulevan ohjelmatyön tueksi. Lisäksi puoluekokous viittaa tulevaisuusasiakirjassa esitettyihin linjauksiin. Muilta osin aloite ei anna aihetta toimenpiteisiin.

334. SDP:n ohjelmatyössä ympäristöasiat on nostettava ihmisen ja työn rinnalle

(s. 597) Puoluekokous yhtyy aloitteen esitykseen ja viittaa tulevaisuusasiakirjaan.

335. SDP informaatioteknologian hyödyntämisen edelläkävijäksi

(s. 600) Puoluehallitus yhtyy aloitteen arvioon tietoteknisten ratkaisujen keskeisyydestä demokratian vahvistamisessa sekä julkisen sektorin toiminnan kehittämisessä. Puoluekokous velvoittaa puoluehallituksen vahvistamaan SDP:n otetta kyseisistä asioista käytävässä yhteiskunnallisessa keskustelussa, valmistelemaan SDP:lle perustellut linjaukset aiheesta sekä edistämään e-demokratiaa.

336. SDP energia- ja elinkeinopolitiikan edelläkävijäksi

(s. 602) Puoluekokous velvoittaa puoluehallituksen ottamaan aloitteen esityksen huomioon osana muuta ohjelmatyötä puoluekokouskauden ohjelmallisia painopisteitä suunnitellessaan. Puoluekokous viittaa tulevaisuusasiakirjaan sekä aloitteista 148-152 annettuun lausuntoon.

337. Kunta – valtio suhde uudelle tasolle

(s. 604) Puoluekokous kannustaa SDP:n jäseniä aktiiviseen keskusteluun kuntien ja valtion välisen työnjaon selkeyttämisestä.

338. Maahanmuuttopoliittinen ohjelma

(s. 606) Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja velvoittaa puolueen laatimaan SDP:lle maahanmuuttopoliittisen ohjelman. Lisäksi puoluekokous viittaa aloitteista 231-233 annettuun lausuntoon.

339. SDP:n linjaukset

(s. 608) Puoluekokous yhtyy aloitteen esittämiin näkemyksiin selkeistä vaalilupauksista, heikompiensaisten kansalaisten tukemisesta sekä työn ja ympäristökysymysten painottamisesta SDP:n politiikassa.

340. Vammaispoliittinen ohjelma

(s. 611) Puoluekokous velvoittaa puoluehallituksen ottamaan aloitteen esityksen huomioon osana muuta ohjelmavalmistelua tulevan puoluekokouskauden ohjelmallisia painopisteitä suunnitellessaan. Puoluekokous viittaa aloitteisiin 104-107 annettuun vastaukseen sekä aloitteeseen 58 annettuun vastaukseen.

341. SDP:n poliittiset ja ideologiset tulevaisuuden linjaukset

(s. 616) Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteisiin ja viittaa tulevaisuusasiakirjaan.

342. SDP suurimmaksi puolueeksi

(s. 619) Puoluekokous yhtyy aloitteen näkemykseen SDP:n asemasta kaikkien palkansaajien puolueena. Puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ottamaan aloitteen esityksen huomioon suunnitellessaan puoluekokouskauden ohjelmallisia painopisteitä. Lisäksi puoluekokous viittaa tulevaisuusasiakirjaan.

343. Eläkeläisten asiat

(s. 620) Puoluekokous yhtyy aloitteen henkeen ja velvoittaa puoluehallituksen ottamaan aloitteen mukaisen esityksen huomioon puoluekokouskauden ohjelmallisia painopisteitä suunnitellessaan.

344. SDP:lle ohjelma köyhyyden poistamiseksi

(s. 622) Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

345. SDP palkkatyön puolueesta emansipatorisen tuotannon puolueeksi

(s. 625) Puoluekokous toteaa, että aloitteen teemoja on syytä käsitellä tulevassa periaatteellisessa keskustelussa sekä osana talous- ja työllisyyspoliittista ohjelmanrakennusta. Samalla puoluekokous viittaa tulevaisuusasiakirjaan